

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

№ 7-8 (64-65) '2016

ЗМІСТ

5 / Військова співпраця

*Майбутнє армії - за молодими і
талановитими офіцерами*

6 / Кафедра: навчальний процес

Враховуючи вимоги сьогодення

10 / Наші випускники

Твої сини, Україно!

12 / Нагороджені Президентом України

Життя та служба продовжуються

20 / Гартує поле

*Найважливіша умова – максимальне
відтворення реального бою*

22 / Міжвузівська співпраця

*Німеччина відкриває двері
військовикам*

26 / Справи духовні

Люрд єднає солдатські серця

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Головний редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:
Павло ТКАЧУК
Юрій ГУСАР
Ігор МОСЕЙЧЕНКО

Дизайн та верстка:
Ірина ШАПОВАЛОВА

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право використовувати матеріали, редагувати та скорочувати їх на свій погляд. Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами – лише на сторінках журналу.

При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове.

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідоцтво про державну реєстрацію: серія КВ № 17548-6398Р від 17.03.2011 року

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: asvpress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>

Віддруковано
в друкарні Національної академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного

Обсяг – 10 друк. арк.
Замовлення
№ 45 від 06.06.16
Наклад – 500 прим.

Міністр оборони України генерал армії України Степан ПОЛТОРАК:

«Професіоналізація української армії та покращення навчальної і матеріально-технічної бази полігонів, де навчаються військові, – пріоритетне завдання, яке визначено Президентом України»

У Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак провів робочу нараду щодо подальшого розвитку та удосконалення навчальної та матеріально-технічної бази Міжнародного центру миротворчості та безпеки і його структурних підрозділів.

– Однією з головних цілей Стратегічного оборонного бюлетеня є професіоналізація Української армії. Президентом України поставлено чітке завдання та визначено пріоритет щодо необхідності удосконалення

навчальної та матеріально-технічної бази полігонів ЗС України. А саме – створення відповідної інфраструктури, будівництва казармених приміщень та службового житла для військових, які постійно знаходяться на полігонах. Для виконання цих завдань до кінця 2020 року буде виділено 500 мільйонів гривень на покращення навчальної та матеріально-технічної бази Міжнародного центру миротворчості та безпеки за стандартами НАТО у с. Старичі (Яворівський полігон), – наголосив під час наради Міністр оборони України Степан Полторак.

Під час робочої наради керівник оборонного відомства заслухав Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-лейтенанта Сергія Попка, начальника Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенанта Павла Ткачука, а також керівників відповідних підрозділів, які доповіли про конкретні плани щодо виконання завдань керівництва держави.

Відповідаючи на запитання представників засобів масової інформації, Міністр оборони України, зокрема, зазначив:

– Міжнародний центр миротворчості та безпеки Національної академії сухопутних військ, який знаходиться у Львівській області, побудовано ще за радянських часів. І на ньому нерационально використовуються навчальні місця, нерационально використовуються площі, на яких можна проводити навчання. Те, що ми плануємо зробити, – це загальний комплекс, де зможуть проходити навчання підрозділів до бригади включно.

Тут будуть розташовані навчальні підрозділи та створені належні умови для інструкторів, які будуть тут проживати на постійній основі. Відповідно, ми будемо витратити менше грошей і не будемо щоразу готувати нових інструкторів. Там буде не просто побудована належна інфраструктура, вона буде прив'язана до навчально-матеріальної бази і буде зручною.

Увесь навчальний процес буде комплексним. Тобто військовослужбовець проходитиме тут навчання в умовах, максимально наближених до тих, в яких йому доведеться виконувати бойові завдання, – наголосив у бесіді з журналістами очільник оборонного відомства.

За його словами, нині ведуться перемовини з іноземними колегами, які надають українській стороні допомогу і порадами, і фінансами.

– Сподіваюся, що влітку, після проведення саміту «Україна-НАТО» за участі Президента України, наші партнери з Альянсу нададуть нам допомогу, в тому числі і для покращення матеріально-технічної бази. Зараз ми активно вивчаємо іноземний досвід, і фахівці з країн Альянсу беруть участь у плануванні розвитку матеріально-технічної бази, і звичайно, у них є плани допомагати нам у розбудові навчальної та матеріально-технічної бази для якісної підготовки

підрозділів. Також генерал армії України Степан Полторак наголосив, що у планах є створення своєї власної школи інструкторів, а військовослужбовці мають пройти відповідну підготовку з інструкторами з країн Альянсу, щоб надалі самостійно навчати наших бійців.

– Щоб наші інструктори якісно працювали, їм необхідно створити належні умови. Тому що жити у наметі протягом одного-двох років – це дуже важко. Ми спланували будівництво відповідної інфраструктури, бо повинні створити нормальні умови для інструкторів. Ми будемо використовувати кошти, які передбачені для цього бюджетом, залучати інвесторів, а також будемо використовувати допомогу країн, які підтримують нас у нашому прагненні якомога краще підготувати наші ЗС України, – підкреслив Степан Полторак.

Під час відповіді на запитання журналістів Міністр оборони України також розповів про плани будівництва нового військового містечка на полігоні Широкий лан, що на Миколаївщині.

– Ми хочемо відмовитись від екстремальних умов проживання особового складу, тому плануємо буквально у червні приступити до будівництва військового містечка на п'ять тисяч чоловік на полігоні Широкий Лан. Все це робиться для того, щоб підрозділи, які приходять на відновлення із зони проведення АТО, могли розташовуватися у нормальних умовах і нормально готуватися до виконання подальших службових завдань. Наші бійці мають відпочити від бойової ситуації, тих завдань, які вони виконували на рубежі зіткнення, – сказав Степан Полторак.

МАЙБУТНЄ АРМІЇ – ЗА МОЛОДИМИ І ТАЛАНОВИТИМИ ОФІЦЕРАМИ

Національна академія сухопутних військ стала місцем зустрічі Міністра оборони України генерала армії України Степана Полторака та Командувача Сухопутних військ ЗС США в Європі генерал-лейтенанта Фредеріка Бен Ходжеса.

На перемовинах були присутні заступник очільника оборонного відомства з європейської інтеграції Ігор Долгов, директор Департаменту воєнної політики, стратегічного планування та міжнародного співробітництва Міністерства оборони України генерал-майор Анатолій Петренко, начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук. Американську сторону представляв також Посол США в Україні Джеффри Пайтт.

Під час зустрічі генерал армії України Степан Полторак зазначив:

– Я вражений та вдячний за те, наскільки багато уваги та зусиль приділяють інструктори з країн Альянсу підготовці військовослужбовців ЗС України. Українці швидко вчаться. І сьогодні ми впевнені, що необхідно вкладати більше коштів саме у навчання військовослужбовців. Нам потрібно зробити все необхідне, щоб Українське військо набуло більш якісних бойових спроможностей. А для того, щоб це відбулося, потрібно добре вчитися та мати належну матеріально-технічну базу для навчання, – наголосив очільник українського оборонного відомства.

Командувач Сухопутних військ ЗС США в Європі генерал-лейтенант Фредерік Бен Ходжес під час спілкування висловив співчуття родинам військовослужбовців, які загинули під час Антитерористичної операції на Сході України.

– Коли ми згадуємо наших загиблих товаришів, розуміємо, що нам треба готуватися до виконання службових завдань більш якісно та ставити серйозні вимоги до підготовки. Перебуваючи в Україні, я знайомлюсь із молодими офіцерами і задоволений побаченням. Впевнений, що треба робити інвестиції у підготовку та освіту саме молодих офіцерів, а військові навчальні заклади мають відшукати та націлити на кар'єрне зростання молодих та талановитих військових, за якими майбутнє армії, – зазначив Фредерік Бен Ходжес.

Тут сьогодні не оминають заняття курсанти усіх спеціалізацій Національної академії. Йдеться про один з найпотужніших навчальних підрозділів факультету бойового застосування військ – кафедру тактико-спеціальних дисциплін, яку очолює кандидат військових наук полковник Володимир Ожаревський. Ми зустрілися з офіцером, коли він та його колеги повернулись до пункту постійної дислокації з польового виходу, під час якого майбутні офіцери під керівництвом науково-педагогічних працівників закріплювали отримані знання на практиці, навчалися того, що необхідно в умовах сучасного бою.

ВРАХОВУЮЧИ ВИМОГИ СЬОГОДЕННЯ

За словами Володимира Анатолійовича, вперше у плані занять в Міжнародному центрі миротворчості та безпеки розглядалися аспекти тактичної медицини, куди входили: евакуація поранених з місця зіткнення із противником та з бойової техніки. Також вперше у польових умовах проводилося комплексне тактичне заняття, яке тривало 8 годин, а завершувалося воно так званим стрес-тестом, де курсантам доводилось діяти в умовах психологічного впливу противника, з використанням засобів імітації.

– Подібні тренування суттєво підвищують польовий вишкіл наших вихованців і викликають у них неабияку зацікавленість, адже навчаємо ми, широко використовуючи досвід проведення Антитерористичної операції, тобто саме його, що й потрібно на війні, – зазначив під час нашої розмови полковник.

До речі, майже усі науково-педагогічні працівники кафедри тактико-спеціальних дисциплін є учасниками бойових дій у зоні АТО та в зарубіжних країнах – в Афганістані, колишній Югославії та Іраку.

Сьогодні заняття з курсантами проводять досвідчені фахівці – заступник начальника кафедри підполковник Ігор Польцев, старший викладач майор Василь Опришко, професор кафедри кандидат педагогічних наук, працівник ЗСУ полковник запасу Олександр Феденко, доцент кафедри, кандидат історичних наук, працівник ЗСУ генерал-майор запасу Ігор Репін, доцент кафедри, кандидат педагогічних наук, працівник ЗСУ полковник запасу Василь Панасюк, викладач, працівник ЗСУ полковник запасу Василь

Синиця, працівники ЗСУ Микола Шевяков, Данило Полюга, Леонід Бенцало.

На кафедрі викладають такі тактико-спеціальні навчальні дисципліни: бойова система виживання воїна, військово-медична підготовка, розвідка та іноземні армії, основи військового управління, в тому числі за процедурами НАТО.

Увесь навчальний процес здійснюється на полігоні та у спеціалізованих аудиторіях, які відповідають сучасним вимогам і дають можливість максимально ефективно використати навчально-матеріальну базу у пункті постійної дислокації та підготувати курсантів до польових виходів. Основна спрямованість навчальної роботи полягає в прищепленні глибоких знань і практичних навичок із виконання розвідувальних завдань та використання технічних засобів розвідки.

У ході групових і практичних занять викладачі кафедри подають навчальний матеріал, супроводжуючи його демонстрацією бойових прикладів застосування підрозділів у зоні АТО. Під час відпрацювання групових вправ головна увага приділяється відпрацюванню форм і способів застосування підрозділу, а також отриманню практичних навичок командира щодо управління підрозділом у ході виконання розвідувальних завдань.

Навчання курсантів практичним діям у сучасному бою та їх польовий вишкіл здійснюються в ході відпрацювання відповідних тем навчальних дисциплін на полігоні. Постійна увага приділяється заходам покращення рівня засвоєння курсантами навчального матеріалу. Викладачами кафедри щоденно проводяться групові та індивідуальні консультації, а також тренування на технічних засобах розвідки. Це дозволяє курсантам отримувати відповідний рівень знань, який стане їм у нагоді у військах.

Під час проведення занять і самостійної підготовки широко застосовується наявна сучасна навчально-матеріальна база, основними елементами якої є сучасні тренажерні комплекси, мовна лабораторія, спеціалізовані класи та навчальна база Навчального центру, підручники та навчальні посібники, навчальні фільми, наукова

та довідкова література, інші навчально-методичні матеріали. Завдяки зусиллям науково-педагогічних працівників, старанням і роботі курсантів і інженерно-технічного складу навчально-матеріальна база кафедри постійно оновлюється та вдосконалюється відповідно до вимог сьогодення.

Загалом кафедру тактико-спеціальних дисциплін вважають у нашому військовому навчальному закладі одною зі старіших. 1993 року першим її начальником Наказом Міністра оборони України було призначено учасника бойових дій в Афганістані полковника Володимира Васька. У різні роки вона змінювала назви, але головна мета її роботи у підготовці військових фахівців була та залишається актуальною, адже тут отримують путівку у життя офіцери тактичного рівня управління, які озброєні знаннями та навичками з питань організації та ведення розвідки у сучасних умовах бою. Так, за роки

функціонування кафедри було підготовлено близько 400 спеціалістів, 15 з яких закінчили навчальних заклад із золотою медаллю, а 92 особам було вручено диплом із відзнакою.

Предметом особливої гордості кафедри є мужні вчинки та подвиги вихованців у зоні Антитерористичної операції на Сході України. Тут по праву пишаються старшим лейтенантом Євгеном Зеленським, якому 27 листопада 2014 року Указом Президента України було посмертно присвоєно високе звання Героя України, кавалерами орденів «Богдана Хмельницького» та «За мужність», – підполковником Денисом Матюшком, капітанами Євгеном Чепурним, Іваном Возним, старшими лейтенантами Сергієм Ментусом, Олександром Штоюною та багатьма іншими офіцерами, чий героїзм у боротьбі за недоторканність і територіальну цілісність України відзначено державними нагородами. Завжди пам'ятатимуть

тут і тих випускників, які загинули за Батьківщину на Донбасі: капітанів Кирила Андреєнка, Юрія Бутусова та Дана Колісника, старших лейтенантів Євгена Подолянчука та Сергія Свища.

Проведення Антитерористичної операції, яка, на жаль, все ще триває на Сході України, безумовно, позначилось на навчальних планах, програмах і методах навчального процесу на кафедрі. Не є таємницею, що сьогодні заняття з тактико-спеціальних дисциплін відвідують курсанти першого та другого курсів – учасники бойових дій на Донбасі. Такий самий статус мають і більшість науково-педагогічних працівників, що відповідають за якісну підготовку майбутніх офіцерів. А відтак, і заняття останні намагаються проводити насичено, цікаво, із обов'язковим урахуванням досвіду бойових дій.

– Практика воєнних конфліктів та ведення бойових дій у зоні

проведення Антитерористичної операції свідчить про те, що головною складовою успішного виконання бойового завдання підрозділом є індивідуальна підготовка військовослужбовців, – підкреслив під час нашої розмови заступник начальника кафедри підполковник Ігор Польцев. – Одним із шляхів покращення процесу вивчення і засвоєння практичних вмінь та навичок курсантів з питань індивідуальної підготовки є проведення позапланових практичних занять у вигляді комплексних тактичних (тактико-спеціальних) або навчань за рахунок часу, який виділений для занять у навчальному центрі.

Враховуючи особливості навчально-виховного процесу Академії, можливості матеріально-технічного забезпечення, завантаженості Міжнародного центру миротворчості та безпеки, нами впроваджено проведення п'ятиденного комплексного тактичного заняття за єдиним

задумом і планом для курсантів всіх спеціалізацій Академії, яке є завершальним для курсантів першого курсу. Зазначене заняття є основою для проведення наступних (на інших курсах навчання) комплексних занять. Тобто, шляхом зміни тактичної обстановки і додавання інших завдань чи навчальних питань, де відпрацьовується тематика, яка вивчалась протягом навчального року. При цьому забезпечується повторення навчального матеріалу, тренування і закріплення вже набутих практичних вмінь та навичок.

Приміром, комплексне тактичне заняття проводиться за трьома етапами. В ході першого етапу впродовж першого дня навчальні групи здійснюють переміщення в район оз. Інженерного, де з навчальних груп формувалася ротна тактична група. Командиром ртгр призначається начальник курсу. Командири підрозділів отримують матеріально-технічні засоби та організовують облаштування базового табору з виконанням усіх вимог керівних документів, включаючи створення системи охорони і оборони та інші заходи. Відпочинок особового складу здійснюється також в наметах у базовому таборі.

Упродовж другого дня силами інструкторів (викладачів кафедр) організовуються заняття на навчальних місцях, зміст і навчальні питання яких збігаються з тактичними діями, в яких особовому складу доведеться брати участь вже на наступному етапі. Курсантам необхідно організувати нічний відпочинок в умовах можливого нападу противника, мінну безпеку, дії механізованого відділення у складі дозорного відділення, дії солдата у складі бойових (тактичних) груп в оборонному та наступальному бою, здійснити орієнтування та переміщення на місцевості за картою.

У ході другого етапу відповідно до рішення командира ртгр підрозділи повзводно починають висування в район виконання завдань у пішому порядку за визначеним маршрутом, з обов'язковим проходженням контрольних точок. У ході маршу відпрацьовують питання пересування територією, що контролюється противником, орієнтування на місцевості, дії дозорного відділення та піших дозорних, ведення контрзасадних дій,

питання мінної безпеки. Для надання реалістичності та підвищення ефективності дій у ході пересування на маршруті постійно діє група імітації противника. З виходом на останню контрольну точку організується отримання та налаштування системи лазерної імітації стрільби MILES, після чого уточнюється завдання взводам та відділенням на організацію нічного відпочинку (із застосуванням підручних засобів).

Вранці наступного дня підрозділи ртгр приступають до ведення тактичних дій – безпосереднього виконання завдання з двостороннього пошуку та знищення незаконних збройних формувань у блокованому районі.

По закінченні виконання завдання особовий склад повертається, знову ж таки, у пішому порядку, в район розташування базового табору.

На третьому етапі заняття командир ртгр організує згортання базового табору, здачу зброї,

засобів імітації та отриманих матеріально-технічних засобів, після чого здійснює переміщення особового складу до ППД.

Слід зазначити, що роль посередників та інструкторів у навчальних групах (взводах) виконують науково-педагогічні працівники кафедри: тактико-спеціальних дисциплін, тактики, фізичної підготовки, комплексів та приладів артилерійської розвідки, морально-психологічного забезпечення, тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення.

Зазначені заняття, безумовно, йдуть на користь всім категоріям, тих, хто навчається, без винятку. Так, начальники курсів спробували себе в ролі командира ротної тактичної групи, курсові офіцери – в ролі командирів взводів, при цьому організуючи не тільки заходи повсякденної діяльності в умовах, наближених до бойових, а й отримали практику щодо організації бою та управління підрозділами в ході виконання завдання. Сержантський

склад отримав практичні навички з управління своїми підлеглими в різних умовах обстановки. Курсантський склад випробував себе в ході маршу на велику відстань, ночівлі під відкритим небом, споруджуючи для відпочинку підручні засоби, ознайомився з порядком ведення тактичних дій з використанням системи лазерної імітації стрільби MILES тощо.

Досвід проведення подібних занять протягом цього навчального семестру свідчить, що вони достатньо ефективні і цікаві для курсантів, урізноманітнюють навчально-виховний процес, прищеплюють любов до обраної професії, спонукають шукати шляхи подолання труднощів, зміцнюють курсантський колектив.

Таким чином, введення в практику комплексних тактичних занять дозволяє покращити польовий вишкіл курсантів, підтримувати практичні вміння і навички, а також удосконалювати їх протягом навчання у ВНЗ.

Під час спілкування з офіцером дізнався й про особливості кафедри тактико-спеціальних дисциплін. Її науково-педагогічні працівники активно беруть участь у заходах міжнародного співробітництва.

Наприклад, під час проведення навчань «Rapid Trident-2014» полковник Ожаревський діяв у ролі заступника керівника навчань, підполковник Польцев – командира багатонаціональної батальйонної тактичної групи, майор Опришко – командира багатонаціональної роти, майор Опалак – інструктора з використання імітаційної системи MILES, працівники ЗСУ Синиця і Шевяков – інструкторів проведення занять на навчальних місцях. Крім цього, офіцери кафедри брали участь у візитах до видових вишів Республіки Польща (м. Вроцлав), Королівства Норвегії (м. Осло), проходили курси у Центрі гірської підготовки в Грузії (м. Сачхере).

І ця співпраця продовжується, як і повсякденна копійка робота кафедри, якій присвячено усі ці рядки.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

Фото лейтенанта

Анастасії КМІН

та з архіву кафедри тактико-спеціальних дисциплін

Цьому худорлявому хлопцю з серйозними очима доводилося рятувати техніку з-під обстрілів, воювати біля Опитного, захищати Донецький аеропорт. Нині він пригадує, як, щоб допікти ворогу, щовечора співав з побратимом Дмитром «Червону руту». Вночі через півкілометрове поле соняшників пісню було добре чути. Згадує і слова кадіровців, які говорили по рації, що прийшли захищати свою (!) землю, і як у відповідь рідною солов'їною бажали «доброго дня» та «доброго здоров'я». А ті від люті та безсилля крили їх матюками та снарядами

ТВОЇ СИНИ, УКРАЇНО!

У червні 2014 року лейтенантів – випускників Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного направляли до бойових частин на Сході України. Одним із них був хмельничанин Василь Савченко, якого призначили начальником автопарку у військову частину, розміщену у «найспекотнішому» трикутнику Донецького фронту: Авдіївка – Спартак – Опитне. До ворога рукою подати – за золотавим полем наших соняшників...

З напрямку Спартак – Ясинувата проросійськи налаштовані терористи постійно гатили по українських позиціях з «градів» та «ураганів», 120-мм мінометів і танків.

– До обстрілів, яких було по декілька десятків на день, я звик швидко. «Що мені ваші міни – у мене котлети горять!», – навіть «сварилися» наші кухарі Олена і Валя, – пригадує Василь. – Поміж обстрілами ми їздили по воді, яку в «сірій» зоні біля Опитного набирали і ми, і «сепари». Наставимо один на одного стволи і набираємо. Такий закон: на водопої навіть змія не вкусить. А от коли роз'їжджалися, навздогін летіли міни.

Якось на допомогу з Донецького аеропорту до їхнього підрозділу пригнали танк. Це стало поводом чергового нападу бойовиків.

... О четвертій годині ранку зі сторони Спартака та Ясинуватої почали гатити міномети, артилерія та «гради». Чітко й методично, по позиціях та техніці – почерк професійних військових.

– Разом із Дмитром, теж лейтенантом, ми йшли територією автопарку, коли перша міна накрила один із броньованих автомобільних тягачів за чотири метри від нас. Дмитра вибухом відкинуло на бетонні плити, а мене... у ківш. Контузило. Побратими відтягнули нас до ангара, – згадує Василь.

Шквальний обстріл тривав понад півтори години. За цей час ворожі диверсанти захопили віддалені 4-й, 5-й і 6-й пости та полонили вісім військовиків, яких вивели через лісосмугу на Спартак.

– З «дальняка» (віддалених постів. – Авт.) по рації нам вже відповідали чужі голоси, тож решта хлопців зайняли оборону на позиції на ангарі. Декілька бандитів з «мухами» та автоматами, тримаючись біля техніки, забігли до автопарку. Ворожі кулеметники також оточили парк і не давали їй голови підняти. Тож наші побратими лише «відмахувалися» гранатами, – розповідає офіцер. – Ми, внизу, вже

отямлися і лише чекали слушної нагоди.

У цій бойовій ситуації «Постріл» («Постріл» – це Дмитро. – Авт.) і зустрівся вперше з озброєним ворогом віч-на-віч.

– Вистрибую з ангара, під ноги летить граната. Стрибаю назад. Зачистка! Вибух. Вибігаю знову з автоматом на шиї, і просто на мене за чотири метри біжить «сепар». Тисну на гачок...

Другий диверсант починає відходити. З ангара вибігає Дмитро. Зав'язується перестрілка. Дмитро кидає гранату – терориста ліквідовано. І хлопці, які були на ангарі, отримують змогу відстрілюватися.

У цей час два танки та спецпризначенці на БМП, що підійшли на допомогу з аеродрому, з ходу зачистили «зеленку». Ще два терористи, які переховувалися у боксах, почали тікати. Одному не пощастило: зі Спартака прилетіла ворожа міна та знищила його. Вже після бою в нападників знайшлися документи з номером російської військової частини, який свідчив, що це були сумнозвісні псковські десантники...

– У результаті бою проросійські найманці втратили близько 15 осіб, а у нас не було жодного пораненого. Шістьох полонених солдатів за тиждень відпустили, а от про долю капітана і старшого лейтенанта мені досі нічого не відомо. Вже потім я дізнався від одного з хлопців, що в полоні їх змушували розвантажувати російську «гуманітарку». Продуктів у фурах було трохи, а решта – боєприпаси, – говорить Василь Савченко.

Таких боїв у «Постріла» було чимало. Цілий місяць він також боронив Донецький аеропорт на відомій «вишці», по якій бандити гатили прямою наводкою з танків та «градів».

Зазирнув він і в очі смерті, коли бойовик фактично впритул розстріляв його в аеропорту. Василь дивом тоді залишився живим – відбувся лише пораненням у плече і

тріснути ребром. Врятували молитва і кевларовий бронезилет, який йому на випуск подарував військовий капелан з рідної Академії. Лікувався там же, на «вишці», як казали, водою та добрим словом...

А найбільше запам'ятався останній день, жорстокий бій, який розпочався несподівано, із боку Пісків, й потроху просувався до їхнього поста. Кулі цокотіли поряд, і голови підняти не було жодної можливості. У цей момент із-за лісосмуги виїхали два танки і БМП без розпізнавальних знаків. А у хлопців на посту гордо майорить український прапор.

– Все, думаю, кінець. Потягнувся за РПГ, а його немає поруч, і ПТУР далеко стоїть, і вилізти не можна. Під кулями інші хлопці вповзли на пост і почали готуватися до бою. Минуло хвилин зо п'ять. Несподівано до танків вилітає КраЗ ... і теж із синьо-жовтим прапором! Ми ледь не плакали. Ніколи ще так нашому прапору не раділи! І почали вести вогонь по ворожих секретах! – пригадує Василь.

– Анітрохи не жалкую, що був там. Хто бачив смерть, той цінує життя. Мені є за що воювати. Я на своїй землі і не прийшов щось забирати. Якби у мене знову був вибір, вчинив би так само. А противник... – на хвилику замислився Василь. – Вони не поведуться як воїни. Воюють провокаціями, щоб звинуватити нас. Чимало разів бачив, як зі Спартака, Ясинуватої та Путилівського гаю в бік Донецька стріляли їхні «гради». А потім, буцімто у відповідь, вони починали гатити по нас...

Василь не вважає себе героєм: «Ось полковник Ігор Гордійчук і його хлопці, які тримали Савур-Могилу, – вони справжні герої»...

Але хіба не є подвигом у наш час захист рідної землі? Тож за особисту мужність і героїзм у захисті державного суверенітету, територіальної цілісності України Василь Савченко нагороджений орденом Богдана Хмельницького II ступеня.

Руслан СЕМЕНЮК

ЖИТТЯ ТА СЛУЖБА

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Упродовж багатьох років я писав про людей мужніх, тих, хто зі зброєю в руках виконував свій службовий обов'язок, а зазнавши каліцтва, знайшов у собі сили залишитись в Збройних Силах України, адже без армії не уявляв свого подальшого життя. Це були ветерани Другої світової війни, воїни війни в Афганістані та збройних конфліктів на території інших держав.

Мабуть, і є справедливою думка про те, що кожне наше покоління має власну війну, бо сьогодні молодь виховується на прикладах служіння Батьківщині нових героїв. Більше двох років триває зухвала агресія проти нашої держави з боку північного сусіда, і весь цей час там, на Донбасі, відстоюючи суверенітет і територіальну цілісність України, гинуть або стають інвалідами наші громадяни. І не писати про це неможливо. Лише нещодавно рядки одного із моїх матеріалів присвячувались колишньому командирот роти 80-ї окремої аеромобільної бригади капітану Романовському, який під час Антитерористичної операції втратив нижню кінцівку, але попри це, продовжив службу в іншій якості, на іншій посаді.

Подібні випробування випали й на долю іншого випускника вишу старшого лейтенанта Ярослава Стеціва. Він отримав звання офіцера трохи пізніше, і

також мужньо пройшов шлях у зоні АТО у складі тієї самої бригади, отримавши важке поранення.

– 8 березня 2014 року я летів літаком на Київ. На Сході нашої держави вже піднімали голову проросійські сепаратисти. Наша військова частина мусила реагувати на загрозливу обстановку. Зі столиці ми вирушили автобусами на Гончарівськ для бойового злагодження. Бойова техніка вирушила туди своїм ходом. Згодом наш батальйон зібрали у Чернігові, а вже потім наша 2-га рота прибула до Луганського аеропорту, – коротко розповів Ярослав про те, що передувало участі підрозділу у бойових діях, про які колишній командир аеромобільно-десантного взводу говорив ще більш скупко:

– Ілами нам підкинули 6 БТР, і ми разом із частиною розвідроты утримували цей важливий стратегічний об'єкт. Саме там загинули двоє наших співслужбовців – солдати

Степан Гунько та Олександр Філь. Перший – від кулі снайпера, інший – під час обстрілу селища Хрящувате. Там поранило й мене. Сталося це 26 серпня. Тривав артобстріл сепаратистів. Ми заносили поранених до одного з підвалів. Мені не пощастило, коли надавав допомогу нашим військовикам: не вистачило 10-15 секунд, поряд розірвався ворожий снаряд, й великим осколком відірвало мені ногу.

За словами співрозмовника, все відбувалось дуже просто, миттєво, адже подібне часто трапляється на війні. Металевий шмат не влучив у життєво важливий орган тіла офіцера, і він залишився живий. Адже саме це круто змінило життя Ярослава Стеціва. У Луганському аеропорту в той час працювали лікарі зі Львова. Сім кілометрів до літовища БТР, яким евакуювали офіцера з поля бою, наші вояки подолали дуже швидко. Вже потім, у бункері лікарів, коли йому щось вкололи, старший лейтенант втратив свідомість... Медики зробили ампутацію...

Потім було Лутугине, Победа, де на той час дислокувався польовий шпиталь, Харків, Вінниця. У медзакладах Ярослав перебував більше двох місяців, і всюди поряд були люди у білих халатах. Саме від їх дій залежало тривале лікування й реабілітація пораненого. Ярослав проходив численні процедури,

займався гімнастикою, плавав у басейні. У той же час вирішувалось питання й щодо протезування.

Розповідає настоятель гарнізонного Храму Святих Верховних Апостолів Петра і Павла отець Степан Сус:

– Ми, священнослужителі Львова, вже не перший рік займаємось волонтерською діяльністю, опікуємось воїнами АТО, які отримали поранення різного ступеня: хто втратив кінцівку, хто око. Ми хотіли допомогти нашим мужнім військовослужбовцям і подбати про якісне протезування для тих, хто цього потребує. Вийшли на медичні центри Німеччини, Великобританії, Австрії...

На наш погляд, людина-інвалід має почуватися комфортно, наскільки це можливо, жити повноцінним життям. Ми керувалися головною метою – наші поранені герої повинні мати сучасні, кращі протези, адже вони цього гідні.

Врешті-решт зупинились на Великобританії: протезування там було дешевше та й обіцяли надати безкоштовне проживання нашим воїнам.

Коли я зателефонував Ярославу Стеціву, він перебував у відпустці, сказав, що майже ніхто ним не цікавиться, та у можливість протезування за кордоном не повірив, адже це потребує багато грошей. Щодо останнього, то майже через місяць

необхідну суму зібрали. А становила вона майже 40 тисяч доларів. Понад 20 млн гривень було зібрано лише у нашому львівському гарнізонному Храмі. Завдяки моїм особистим зв'язкам було чимало пожертв від Фонду захисту героїв (США), Храму Святого Йосипа з Чикаго (настоятель – отець Микола Бурядник), інших. Надав 6 тисяч доларів й один меценат з Канади.

Ця справа лише здається легкою. Після нашого звернення до посольства Великобританії довелося заповнити багато документів і узгодити чимало нюансів.

Вже безпосередньо у Лондоні суттєву допомогу нам надало Об'єднання жінок України у Великобританії, тобто представники діаспори, і протезування було зроблено якісно та у визначений термін.

Це був наш перший подібний крок, і згодом офіцер Стеців вже в Україні виступив перед воїнами-ампутантами Українського війська та розповів їм, що чувається впевнено.

Під час нашої розмови старший лейтенант Ярослав Стеців з особливими теплом і вдячністю згадував своїх нових друзів з Об'єднання української жінок Великобританії, Тетяну Клименко з Черкаської області, Любов Федір з Радехівського району Львівщини, багатьох інших, хто допомагав йому у Лондоні.

Поселилась у Ярослава впевненість у майбутньому, коли зателефонував йому колишній начальник факультету з Національної академії сухопутних військ полковник Артур Луцьков. Офіцер запропонував колишньому підлеглому продовжити службу в альма-матер, на що Стеців безумовно погодився. Отже, не забули про свого вихованця у виші, пишаються його мужністю.

– Ще у Вінницькому госпіталі твердо вирішив, що продовжу службу в Збройних Силах України й надалі. Це була мрія з дитинства, і відступати від неї я не хотів. Відправив листа до Міноборони із проханням залишити мене у лавах армії, а згодом я потрапив на співбесіду до представника військового відомства.

Закінчення на стор. 15

З початком червня в Академії пройшов захід, який раніше «прописувався» виключно в Києві. Представники Північноатлантичного альянсу та України підбивали підсумки виконання заходів оборонно-технічного співробітництва «Україна-НАТО» та визначали пріоритети співпраці та основних завдань на друге півріччя поточного та наступного років

ЛЬВІВСЬКІ НАПРАЦЮВАННЯ ЗАТВЕРДЖУВАТИМУТЬ У ВАРШАВІ

Делегацію Альянсу очолював помічник Генерального секретаря НАТО з оборонних інвестицій Патрік Оруа, українську делегацію — перший заступник секретаря Ради національної безпеки і оборони України Олег Гладковський.

Гостей зустрічали начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук та голова Львівської обласної державної адміністрації Олег Синютка, які виказали побажання плідної роботи в ході цього міжнародного заходу.

Як і годиться, все розпочалося з обговорення нагальних питань у вузькому колі.

Предметом особливої уваги стала Державна цільова оборонна програма розвитку озброєння та військової техніки на період до 2020 року, а також заходи у рамках Трастового фонду НАТО з реформування системи логістики та стандартизації, реалізації програми модернізації системи зв'язку та автоматизації управління військами, розвитку національної оборонної промисловості.

В ході подальшої роботи відбулася презентація та обговорення питань щодо безпеки повітряного простору, розвитку співробітництва у рамках робочих груп Конференції національних директорів з озброєння НАТО.

Надзвичайно прискіпливо поставилися учасники заходу до доповіді щодо попередніх результатів дослідження «Протидія гібридній війні».

Як підсумок, було **ухвалено Положення про діяльність Спільної робочої групи Україна-НАТО та оновлена версія Дорожньої карти Україна-НАТО з оборонно-технічного співробітництва. Саме ці документи будуть представлені для затвердження на саміті НАТО у Варшаві.**

Після ознайомлення із навчально-матеріальною базою Національної академії сухопутних військ учасники заходу відвідали Міжнародний центр миротворчості та безпеки, де їм презентували актуальні питання протидії саморобним вибуховим пристроям (СВП), продемонстрували зразки СВП, з якими стикаються українські військовослужбовці в зоні проведення Антитерористичної операції.

Завершився полігонний виїзд демонстрацією дії українського військового підрозділу на марші при застосуванні противником саморобних вибухових пристроїв.

**Підполковник
Віталій РУДКОВСЬКИЙ**

Початок на стор. 12

Уважно вислухавши мене, дивлячись на мої милиці, заступник Міністра оборони України – керівник апарату Петро Мехед тоді промовив: «Лікуйтеся далі. Ставайте на обидві ноги. Будемо вирішувати», – поділився Ярослав.

Після повернення з Лондона я знову відвідав столицю, й у знайомому мені кабінеті Петро Мехед підкреслив: «Все буде гаразд. Документи вже готуються».

За два місяці все було вирішено. Мене призначили на посаду начальника навчально-тренувального комплексу кафедри тактики-спеціальних дисциплін факультету бойового застосування військ Академії. Звісно, надзвичайно приємно, що не забули про мене в альма-матер.

Як продовжується військова служба Ярослава сьогодні? Поки що контингент його вихованців – студенти вузів Львова, які навчаються за програмою офіцерів запасу. Але...

– Порядна серйозна людина, – розповів про Ярослава начальник кафедри тактико-спеціальних дисциплін факультету бойового застосування військ полковник Володимир Ожаревський. – Багато читає, навчається організації розвідки, на заняттях впроваджує свій бойовий досвід, має практичні навички викладача й вихователя. Плануємо старшого лейтенанта на посаду науково-педагогічного працівника.

Вже сьогодні Ярослав Стеців навчається методичній справі, переймає досвід знаних у навчальному закладі науково-педагогічних працівників генерал-майора запасу Ігоря Репіна, полковника запасу Василя Панасюка, підполковника Ігоря Польцева. Дехто, можливо, зауважить: занадто молодим є офіцер для викладацької роботи. Дехто, можливо, й погодиться із такою думкою. Але співслужбовці Ярослава упевнені: він впорається, адже побачив та пережив у своєму житті дуже багато, а втім, кому навчати воєнній справі молодь у погонах, як не мужньому учасникові бойових дій, людині,

яка самовіддано захищала Батьківщину та продовжує це робити.

Поки працював над цим матеріалом, у житті офіцера відбулась визначна подія – Указом Президента України № 103/2015 від 21 березня 2016 року старшого лейтенанта Ярослава Стеціва «За особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі» було нагороджено орденом «За мужність» III ступеня.

Днями знову зустрілися з офіцером Стецівим. Привітав його з нагородою, яку вручив Ярославові начальник Академії у травні. Можливо, конфіденційно Стеців мене поінформував, що вони із нареченою готуються до шлюбу.

Одним словом, життя старшого лейтенанта продовжується, і йому, на мою думку, багато у чому можна по-доброму позаздрити.

Ігор МОСЕЙЧЕНКО

У Національній академії сухопутних військ пройшла підготовка офіцерів та працівників ЗС України, які увійшли до складу Високомобільних груп внутрішніх комунікацій

**«ПОЧУТИ!
ПІДТРИМАТИ!
ДОПОМОГТИ!»**

У межах тренінгу з внутрішніх комунікацій майже 40 військовослужбовців із різних військових частин та установ українського війська ознайомилися із особливостями оцінки морально-психологічного стану воїнів, їхніх духовних та культурних потреб, методикою надання допомоги з цих питань, а також вивчали специфіку роботи із командирами та індивідуально із кожним військовослужбовцем в підрозділі.

За словами Першого заступника Начальника Головного управління морально-психологічного забезпечення ЗС України полковника Олега Бойка, який проводив цей тренінг та є одним із ініціаторів створення Високомобільних груп внутрішніх комунікацій, вони є новим та надзвичайно ефективним інструментом щодо розв'язання надзвичайно гострих проблем у підрозділах ЗС України.

– Роботу розпочали порівняно нещодавно, однак одразу в найгарячіших точках зони проведення

АТО. Адже саме там зараз, як ніколи, виникає надзвичайно багато проблем різного характеру: від недостатнього рівня забезпеченості підрозділів необхідними матеріально-технічними засобами й озброєнням до елементарного браку інформації у військовослужбовців щодо їхніх прав та соціальних гарантій, невиплати у встановлений термін відповідних норм грошового забезпечення та грошової винагороди за участь у бойових діях, недостатньої морально-психологічної та духовної підтримки тощо, – розповів Олег Володимирович. – Але здебільшого такі проблемні питання можна вирішити на місці. Необхідно лише оперативно вивчити суть проблеми, роз'яснити військовослужбовцям шляхи їх вирішення, а також надати командирам необхідні методичні рекомендації. До речі, про результати роботи таких груп одразу ж доповідають начальнику Генерального штабу ЗС України, і у разі неможливості вирішення тієї чи іншої проблеми на місцях вище

командування оперативно вживає відповідних заходів. Як пояснив офіцер, діяльність груп не є інспекцією або ж контролюючим органом чи комісіями. Їхня головна місія – «Почути! Підтримати! Допомогти!». І високомобільною така група є, передусім, завдяки її високотехнологічній оснащеності та забезпеченості транспортним засобом, що дає змогу швидко висуватись у ті куточки нашої країни, де в ній виникає потреба. Є навіть можливість здійснювати її, скажімо, так: десантування у райони зосередження наших військ в умовах безпосереднього зіткнення з противником.

Під час тренінгу офіцери, які вже працювали у Високомобільних групах внутрішніх комунікацій, поділилися із своїми колегами досвідом, розповіли про особливості роботи в зоні АТО, наводили конкретні приклади та варіанти роботи за різних обставин.

Ті, хто навчався, були поділені на відповідні групи за специфікою виконання завдань: інспектори, ідеологи, психологи і навіть військові капелани. До слова, у тренінгу брали участь священнослужителі, що неодноразово працювали в зоні збройного протистояння і мають достатній досвід роботи із військовослужбовцями.

Після дводенного теоретичного курсу всіх учасників скерували до Міжнародного центру миротворчості та безпеки Національної академії сухопутних військ та інших військових полігонів, де упродовж ще двох днів вони відточували отримані знання на практиці, працювали безпосередньо у підрозділах ЗС України, спілкувалися із військовослужбовцями, вивчали існуючі проблеми та прагнули вирішувати їх відповідно до отриманих знань.

*Підполковник Віталій
РУДКОВСЬКИЙ*

Яким негативним явищем у сучасному світі не була б війна, ми мусимо визнати, що, окрім втрат, отримуємо добрий урок. Потрапивши у незвично важкі умови, солдат приймає важливий виклик, але не з боку сепаратистів, а з боку своєї честі, совісті, відваги. Війна забирає у нас чимало, проте дає нам мужніх, сильних духом патріотів, які без зайвого пафосу готові до останнього боротись та віддати своє життя за Україну.

НАВЧИТИСЬ ЗАХИЩАТИ БАТЬКІВЩИНУ

Звісно, нікого не можна навчити любити і відстоювати свою державу, але сліпого патріотизму замало для перемоги.

Курсант Віталій Цуньовський, який у 19 років зіткнувся зі справжньою війною, вирішив здобувати спеціальну освіту, щоб знову повернутися на фронт, але вже сильнішим, і не солдатом, а офіцером.

Зростаючи у родині військових, Віталій за батьківським прикладом вступив на контракт до лав Збройних Сил України, а у зв'язку із загостренням конфлікту на Сході України в березні 2014 р. був направлений у зону Антитерористичної операції у складі 24-ї окремої механізованої бригади на посаду номера обслуги міномета.

За майже півроку перебування у зоні АТО солдат брав участь у звільненні Слов'янська та Лисичанська. Події розвивались так швидко, що Віталій не до кінця зрозумів те, що тепер він на війні. Усвідомлення прийшло пізніше, коли втратив вірного друга.

Захищаючи позиції у с. Хрящувате, що поблизу Луганського аеропорту, потрапив під обстріл сепаратистів, які опинились в оточенні українських військових. Чотири дні ворог намагався прорватись через блокпост, на якому Віталій ніс службу. Стріляли майже безупинно. Снаряд влучив у наших хлопців, коли вони знаходились вже під укриттям, з шести троє загинуло.

Віталій отримав поранення,

проте допомагав у евакуації своїх побратимів:

«Спершу я не зрозумів, що уламок снаряда влучив у мою ногу. Перш за все я витягував свого важкопораненого товариша: надав першу медичну допомогу та доставив у безпечне місце. Коли шок від пережитого минув, я зрозумів, що теж травмований».

Під час цього обстрілу загинув найкращий друг Віталія боєць 24-ї окремої Залізної механізованої бригади 20-річний Костянтин Лук'янюк, з яким він пліч-о-пліч захищав Батьківщину, перебуваючи в АТО.

Віталія з травмами ніг та голови доставили у Харківський військовий госпіталь.

Саме у той час, коли поранений солдат роздумував над сенсом життя і картав себе за те, що він не зміг захистити друзів, підполковник Юрій Полтавець – заступник начальника факультету ракетних військ і артилерії по роботі з особовим складом, запропонував Віталію продовжити свій шлях у війську України і навчатись у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Це було доленосне і виважене рішення, адже вже тоді хлопець усвідомлював, що Академія – це чудовий шанс опанувати воєнне ремесло.

Сьогодні Віталій Цуньовський навчається на другому курсі факультету ракетних військ і артилерії

за спеціальністю «наземна артилерія». За цей короткий час встиг здобути нові корисні знання, став досвідченішим і переконаний, що зможе вести бойові дії ефективніше. Його не лякає війна:

«Зараз в мене є ще більше бажання повернутись туди, адже я хочу відстояти інтереси нашої країни.

В АТО я мав безліч прикладів для наслідування, на яких я вчився, на кого рівнятися.

Мене захопила мужність, дисциплінованість і вміння офіцерів. Я захотів стати схожим на них, а, можливо, і кращим. Для цього в Академії створено всі умови: окрім теоретичного навчання, ми відпрацьовуємо практичні навички на полігонах».

Курсант тверезо оцінює ситуацію, і хоча досі не вщух біль втрати і бажання помститися за смерть друзів, вважає, що лише фізичної сили замало, щоб подолати ворога, а, отже, вирішувати ситуацію на Сході України треба дипломатично, за столом переговорів.

Окрім цього, війна допомогла Віталію сформулювати для себе життєву мету: «Захистити свою державу». А як відомо, якщо людина знає, заради чого боротися, вона може витримати будь-що.

11 травня 2015 р. Указом Президента України Віталій Цуньовський нагороджений медаллю «Захиснику Вітчизни».

Батьки, які колись відмовляли сина від участі в АТО, сьогодні ним пишаються. Адже розуміють, що яким би великим не був їхній страх втрати, Віталій на правильному шляху.

Соломія НАУМ

У заході, якій вже вдев'яте відбувся на базі нашого видового вишу, взяли участь близько 200 представників військово-промислового комплексу, провідних військових та цивільних науково-дослідних установ, навчальних закладів України, а також волонтерських організацій.

АКАДЕМІЯ СКЛИКАЄ НАУКОВЦІВ

Учасники науково-практичної конференції упродовж двох днів обговорювали результати наукових досліджень з питань озброєння та військової техніки Сухопутних військ, обмінювалися досвідом наукової і науково-технічної діяльності.

Під час заходу розглядалося чимало важливих і цікавих питань, зокрема проблеми розвитку бойових броньованих машин та шляхи їх вирішення, розробки системи підтримки прийняття рішень автоматизованої системи управління тактичної ланки, спеціальні застосування супутникової навігації, можливості вітчизняних підприємств при вирішенні актуальних проблем оснащення Збройних Сил України сучасними зразками озброєння і військової техніки та багато інших.

Для обговорення на конференції було подано тези та доповіді від майже півсотні установ та організацій, основні з яких розглядалися на пленарному засіданні, решта – під час роботи семи секцій за визначеними напрямками.

У вступному слові начальник Національної академії сухопутних військ доктор історичних наук, професор генерал-лейтенант Павло Ткачук, звертаючись до присутніх, зокрема, зазначив:

– Наша конференція проходить в умовах надзвичайно складної військово-політичної обстановки. Збройні Сили України перебувають в епіцентрі подій, що характеризують кардинальні зміни світового порядку та європейського повоєнного устрою.

Ситуація на Сході нашої країни дала чітко всім зрозуміти, що гарантувати незалежність та цілісність нашої держави може лише боекратне, оснащене сучасною ефективною зброєю і добре навчене військо. При цьому величезна відповідальність щодо покращення бойового застосування військ у зоні АТО покладається на воєнну науку.

Загроза широкомасштабного вторгнення російських військ залишається на порядку денному. У цій ситуації слід докласти усіх

зусиль щодо покращення підготовки Збройних Сил, модернізації озброєння та випуску вітчизняної військової техніки.

Начальник Академії закликав учасників конференції не притримуватись сталих положень, шаблонів і не боятися говорити нове слово у воєнній науці, висловлювати нові ідеї та оперативно впроваджувати наукові досягнення. Генерал-лейтенант Павло Ткачук висловив сподівання, що в результаті роботи будуть критично

оцінені можливі підходи щодо вирішення існуючих у Сухопутних військах проблемних питань розвитку озброєння та військової техніки, визначені перспективи їх розв'язання.

У рамках роботи конференції представники військово-промислового комплексу та провідних науково-дослідних установ облаштували виставку сучасних зразків озброєння та військової техніки, обладнання та устаткування військового призначення,

військової уніформи тощо. Свою продукцію представили Казенне підприємство «Харківське конструкторське бюро з машинобудування» імені О. О. Морозова, державні підприємства «Укроборонсервіс», «Завод імені Малишева», «Конструкторське бюро «Південне», «Науково-виробничий комплекс «Прогрес», «Оризон-Навігація», Конструкторське бюро «Луч», акціонерні товариства «АвтоКрАЗ», «Датагруп», Тернопільський радіозавод «Оріон».

Учасники конференції змогли оцінити тактико-технічні характеристики броньованих автомобілів «Спартан», «Кугуар», «Шрек», наземного роботизованого комплексу, бойового модуля для броньованих машин, мобільного вузла зв'язку, навігаційного комплексу «Базальт-К», автоматизованого комплексу розвідки «Базальт-ЛПР» тощо.

*Капітан Андрій ПІДЛІСНИЙ
Фото
лейтенанта Анастасії КМІН*

НАЙВАЖЛИВІША МАКСИМАЛЬНЕ РЕАЛЬНОГО

Упродовж двох тижнів курсанти факультету бойового застосування військ мали змогу застосувати набуті теоретичні знання з усіх спеціальних дисциплін на практиці в умовах поля. Окрім тактичної, вогневої, інженерної підготовки, були сплановані також практичні заняття з топографії та тактичної медицини.

– Заняття проходили таким чином, аби кожен курсант не лише відпрацьовував практичні навички, але й міг перевірити рівень своїх теоретичних знань, – говорить начальник факультету полковник Артур Луньков. – Саме тому науково-педагогічні працівники давали можливість майбутнім офіцерам оцінювати дії своїх товаришів. Досить повчальним було, приміром, заняття другокурсників щодо підготовчої стрільби зі штатного озброєння БМП-2. Його спланували таким чином, аби курсанти змогли випробувати себе як в ролі командира бойової машини, так і навідника.

– Запорукою нинішньої позитивної стрільби є не лише міцні теоретичні знання, але й практичні заняття на навчально-тренувальних комплексах, – ділиться враженнями курсант Вадим Козачок. – Хоча на тренажерах, скажімо, вправу АВНС (постріл з гармати) виконувати набагато простіше. І боєприпасів більше – 15. А тут як в реальному бою...

– Перший постріл – завжди найважкий, – розповідає курсант Віталій Карнаухов. – Але з другого разу нам вдалось виконати завдання більш якісно та влучно. Взагалі, коли ти керуєш такою броньованою машиною – й відчуття відповідні. Враховуючи ті події, що відбуваються у нас в державі, ми, майбутні офіцери, несемо особисту відповідальність за мир та спокій наших громадян. Й поки є час, ми повинні якомога краще оволодівати фахом. А такі практичні заняття є прекрасною можливістю.

Під час нашого перебування на полігоні, на іншій ділянці з першкурсниками проходили практичні заняття з дисципліни «Бойова система виживання воїна». Досвід збройних конфліктів останніх десятиліть промовисто свідчить, що збереження життя часто залежить не лише від кваліфікованої допомоги

УМОВА – ВІДТВОРЕННЯ БОЮ

професійного медика. У першу чергу важливо грамотно і вчасно надати першу домедичну допомогу.

Саме цьому з першого курсу і навчають майбутніх офіцерів на заняттях із тактичної медицини. Після вивчення теорії та кількох практичних занять, під час польових виходів курсанти обов'язково приступають до комплексного заняття, під час якого витягують «поранених» товаришів з-під «вогню». Відпрацьовують усі ввідні таким чином, аби й самим не отримати поранення чи uszkodження. Тут у нагоді стають також і знання з тактики, вміле володіння особистою зброєю, фізична та психологічна витривалість.

Під час таких занять створюються і шумові ефекти, і усіляко ускладнюються завдання, даються різноманітні ввідні. Скажімо, під час надання допомоги «пораненому» курсанти коментують свої дії, задають та відповідають на запитання. Це, з одного боку, створює відповідну стресову ситуацію, а з іншого – дозволяє глибше запам'ятати те, чого тебе навчили викладачі.

– Особливість цього заняття полягає в тому, що курсанти мають змогу відчувати себе як на справжньому полі бою. Основне завдання викладачів – максимально наблизити шумові та психологічні ефекти, тому й контрольна частина заняття має назву «стрес-тест», – пояснює начальник кафедри тактико-спеціальних дисциплін полковник Володимир Ожаревський. – Цей комплекс занять розроблений за стандартами НАТО й з урахуванням бойового досвіду учасників АТО.

– Найважче курсанту впоратись з психологічним навантаженням під час бою, – говорить викладач кафедри тактичної медицини полковник медичної служби запасу Станіслав Бенцало. – Саме тому ми з колегами намагались створити умови реального бою: з шумовими та світловими ефектами, неочікуваними пораненнями та автоматними чергами. І чим швидше вони навчаться контролювати свій страх та паніку, яка зрозуміла в бойових умовах, тим легше їм буде потім.

*Майор
Ірина ШАПОВАЛОВА*

*Чесць, гідність,
відвага, любов до
Вітчизни та її грома-
дян – ось головні якості
справжнього чоловіка.
Без сумніву, таким
справжнім чоловіком є
курсант першого курсу
Валентин
Крижановський, який
побував у запеклих боях
із ворогом, проте не
втратив щирості та
людяності.*

ГЕРОЯМИ НЕ НАРОДЖУЮТЬСЯ

Народився Валентин в Росії, але дитячі роки провів в Україні, на рідній землі свого батька. Оскільки діти – це наче губка, немає нічого дивного у тому, що Валентин прийняв у серце любов до рідного краю. Особливо його захоплювали розповіді про прадідуся, який пройшов Другу світову війну. Без сумніву, образ героя вкоренився у свідомості хлопця, про що свідчать його рішення у подальшому житті.

На жаль, подружнє життя батьків Валентина не склалося, через що він був змушений повернутися із мамою в Росію. Втім, проведені роки та засвоєні уроки в Україні не пройшли даремно, і шість років тому він повернувся до батька.

Одразу після школи Валентин пішов на строкову службу. Саме в армії він отримав навички, які не лише перетворили юнака у чоловіка, а й згодом допоможуть стати героєм у запеклих боях із підступним загарбником.

Після армії Валентин довго не міг визначитися, яке майбутнє обрати, якому заняттю присвятити своє життя. Втім, доля скерувала Валентина на його шлях. Як тільки він почув про російський наступ на

українські території, думка про сидіння вдома здалася нестерпною.

«Чому в мене так склалася доля?... Я часто замислююся над цим питанням. Я запрягнувся ніколи в житті не зрадити українському народу, захищати цілісність і суверенітет України. Я не міг зрадити цієї присязі, знайти якусь відмовку. Коли в твоїй країні йде війна, сидіти вдома просто нестерпно. Я хотів захищати рідну землю та перевірити свої сили, свій характер», – розповів Валентин.

Не гаючи часу, хлопець захопив усі необхідні речі і документи та примчав у військкомат. Це сталося якраз перед третьою хвилиною мобілізації, після чого його скерували у 92-гу окрему механізовану бригаду на посаду старшого навідника.

23 серпня 2014 року його БТР вже був на дорозі в Іловайськ.

На жаль, удача не довго оберігала нашого героя. Вже невдовзі БТР Валентина потрапив під обстріл, внаслідок чого він отримав поранення голови. Здавалося, шансу на порятунок немає, проте цього разу фортуна усміхнулася молодому бійцю. Земляки із 43-го батальйону

Територіальної оборони врятували його життя, за що він їм безмежно вдячний. Попри відсутність бойового досвіду Валентин не сидів у тилу, а виконував бойові завдання з артилерійської підтримки механізованих підрозділів. На його рахунок не один знищений ворожий мінометний розрахунок. Слід згадати, що поранення Валентин отримав під час виконання бойового завдання. Втім, доблесть солдата не залишилась непоміченою, і Указом Президента України його нагороджено медаллю «Захисник Вітчизни».

Напевно, Валентин бачив те, що не кожен може собі уявити, проте усмішка не сходить з обличчя курсанта. Він вірить у силу свого народу та переконаний, що така щира та привітна нація обов'язково перемає.

«Що таке Україна? Це життєрадісні, усміхнені люди. Куди не підеш, тобі обов'язково допоможуть. Наприклад, коли я віз документи в Академію, я зовсім не знав, як мені до неї дістатись. А чоловік, з яким я познайомився у поїзді, запропонував свою допомогу та довів мене сюди. Такий рівень взаємодопомоги не залишає жодних сумнівів у нашій кінцевій перемозі», – вважає Валентин.

Сьогодні наш герой навчається на першому курсі в Національній академії сухопутних військ імені Петра Сагайдачного. Навчання йому до вподоби, особливо предмети, які пов'язані з артилерією.

«Академія стала для мене другим домом. Я довго не знав, ким і де я хочу бути. Проте як тільки переступив поріг Академії, то зрозумів, що знайшов себе. Тут я відчуваю себе потрібним та на своєму місці», – ділиться курсант.

Валентин – неабияка особистість. Ще до 25 років він зумів побувати у гарячих боях, дістати поранення, отримати нагороду. Його приклад надихає на боротьбу проти окупанта, на вдосконалення нашої країни.

Лілія ІМБИРОВСЬКА

Кожному з нас час навчання згадується з теплотою та легким сумом... Але коли ми тільки розпочинаємо, здається все занадто складним, а іспити із заліками – взагалі... До вашої уваги роздуми першокурсниці Христини Свинар та випускниці Ірини Красоти. Порівняйте!

ВТІЛЕННЯ ЗАПОВІТНОЇ МРІЇ

Кожний із нас з дитинства готував себе до дорослого життя фізично, розумово, духовно! Якою у нашу школу прийшов викладати підполковник запасу Шевчук Анатолій Миколайович. Я не стверджуватиму, що з перших занять з предмета «Захист Вітчизни» сформувалося моє бажання обрати військову професію. Але добре пам'ятаю, що забажала опанувати навчальну програму, так би мовити, не за дівочим напрямом, а за програмою підготовки юнаків. І хоча мені не дозволили цього, я завжди поєднувала «дівочі» заняття, де ми вивчали медицину, з тим, що мені подобалося. За це вдячна Анатолію Миколайовичу!

Згодом я усвідомила, що колишнє дитяче бажання стати журналістом або спортивним реаніматологом спочатку відійшло на задній план, а невдовзі й зовсім зникло. Не останню роль тут відіграли події на Сході України. З початком 2015 року я остаточно обрала для себе стежу захисника Вітчизни. Тільки так, і не інакше.

Моє рішення зміцніло, коли пошила свій перший військовий однострій і розпочала разом з Анатолієм Миколайовичем волонтерську роботу у військово-патріотичному гуртку «Сокіл».

А щирі, мужні та обпалені війною обличчя воїнів-десантників, яких ми з друзями зустрічали після їхнього повернення з фронту!

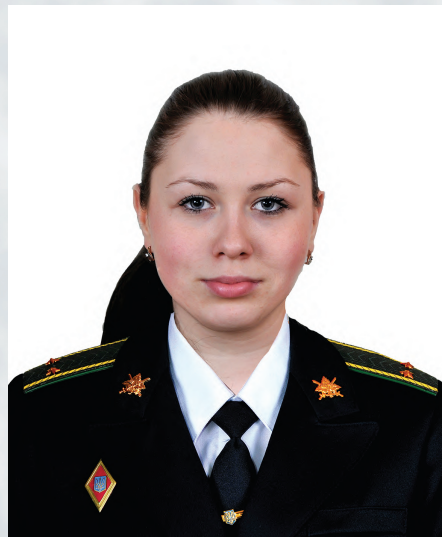
Чи важко було на початку звикати до військового життя? Безумовно, так! Все для тебе стає якимось новим і незвичним. Починаєш насправді цінувати не лише сон, можливість розпоряджатися своїм вільним часом, але й по-іншому ставишся до батьків, рідних, друзів. Ми розуміємо, що перший курс – це нереально важкий час нашого становлення. І це не лише звикання до розпорядку дня, до вивчення складних військових дисциплін. Ти вчишся довіряти людям, вчишся виконувати правильно, швидко, чітко, не перекручуючи, накази командирів та начальників. Чого приховувати, серед нас були й такі, хто дещо розчарувався в обраній професії. Але зі складанням Військової присяги на вірність Українському народу вони усвідомили, що пізно відступати, потрібно щоденно удосконалюватись, навчатись військової справи.

Так, важко, інколи руки опускаються. Але завжди приходять на допомогу командири, старші товариші. Саме в такі хвилини усвідомлюєш, що не повинен відступати від обраної мети. Переконана, що ми гідно продовжуватимемо справу наших попередників, які мужньо захищають Україну у збройному протистоянні з російським агресором та сепаратистами.

У ВСЬОМУ РІВНЯЮСЬ НА БАТЬКА

Обрати військову професію мені допомогли батьки. Я виросла в сім'ї військових і знала, що таке військове життя, що таке відрядження, переїзди і гуртожитки. Але я пишалась своїм батьком і дуже хотіла, щоб він пишався мною.

Звісно, життя курсанта нелегке, але я з гордістю пройшла цей шлях. Пам'ятаю свій перший день в Академії – багато чужих мені людей, суворі офіцери і я, дівчина з вогнем у серці та спалахом в очах.

У мене були вимогливі, але чудові викладачі. Дуже вдячна за науку та підтримку начальнику кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ полковнику Андрію Романишину, викладачам Ірині Гузенко, Миколі Пономарьову, Олені Щурко та іншим науково-педагогічним працівникам. Ці люди дали мені знання та вміння у військовій справі, навчили орієнтуватися у буденному житті.

А взагалі для мене прикладом, гідним наслідування, є минулорічна випускниця Анастасія Дем'янова, яка проходить службу в бойовій частині, що дислокується у зоні АТО. Вона, гадаю, повинна бути взірцем для кожного з нас, адже з гордістю та непохитністю боронить рідну землю.

Ця війна увійшла в душу кожного громадянина України. Не оминула вона й нашу сім'ю: рік тому мій батько – підполковник запасу Володимир Красота повернувся до війська. Він добровольцем захищав терени нашої держави в зоні АТО, в тому числі боронив славетний Донецький аеропорт. Своєю мужністю та вчинками він є для мене прикладом для наслідування.

Я не знаю, яка доля чекає мене завтра. Але я впевнена, що знань, які набула протягом років навчання, достатньо для того, щоб розпочати військову кар'єру. Я вдячна всім викладачам та офіцерам за гарну науку та підтримку і завжди пам'ятатиму Академію за яскраві емоції, безцінні надбання та найкращі миттєвості курсантського життя.

Двічі на рік у німецькому Дрездені відбувається міжнародна зустріч військовослужбовців багатьох країн.

Формат цієї зустрічі обумовлений різними факторами, але в першу чергу – це обмін досвідом та традиційний історичний екскурс. Отже, й цього року, у квітні, відбувся двадцять п'ятий за ліком міжнародний тиждень, на який прибуло більше 30 військовослужбовців із п'яти країн: Пакистану, Туреччини, Йорданії, України та власне Німеччини

Українську делегацію представляли військовослужбовці Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, яку очолив капітан Кирило Малющенко, заступник начальника курсу по роботі з особовим складом факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення.

Надзвичайно теплим видався прийом, який для українських військовиків зробило керівництво Офіцерської школи сухопутних військ Бундесверу. Капітана Кирила Малющенка, молодшого

НІМЕЧЧИНА ВІДКРИВАЄ ДВЕРІ ВІЙСЬКОВИКАМ

сержанта Євгена Оленіна та солдата Максима Скорохода особисто прийняв заступник начальника Офіцерської школи підполковник Лотар Хатсінгер.

Дні перебування у видовому виші Бундесверу були надзвичайно насиченими. Наші військовики ознайомилися з навчально-матеріальною базою навчального закладу, інфраструктурою, Центром імітаційного моделювання, організацією навчального процесу та повсякденної діяльності підрозділів. Особливо вражаючими стали дні спілкування з німецькими офіцерами під час занять, де використовувалася система моделювання SIRA (аналог системи J'CATS).

Як розповідає капітан Кирило Малющенко, німецька сторона надала українцям можливість відвідати 371-й механізований батальйон Сухопутних військ Бундесверу у пункті його постійної дислокації. З особливим бажанням вони ознайомилися із зразками військової техніки та озброєння. Виказали наші військовики й бажання виконати вправу зі стрільби у навчально-

тренувальних комплексах.

– Цей захід надзвичайно повчальний, адже він надав нам можливість обмінятися думками з приводу широкого кола питань, передусім тих, які стосуються вивчення передового досвіду, – говорить капітан Кирило Малющенко. **– Все відбувалося досить прозоро, на наші побажання німецька сторона радо відгукувалася. Ми відчували, що з нами дійсно діляться досвідом, нічого не приховуючи. А ще нас вразила культурна програма, яка дозволила ближче пізнати культуру Німеччини, її історію.**

Не перший раз наші курсанти відвідують військово-навчальні заклади країн, чії армії входять до Північноатлантичного альянсу. І щоразу вони повертаються додому під великим враженням від побаченого-почутого. Хоча не приховують, що і нам є що показати закордонним колегам. Адже наша Академія з її можливостями добре знана у світі. То чому б не провести подібний міжнародний військовий

захід на українській землі, а якщо конкретно – на базі Національної академії сухопутних військ? До речі, саме з такими пропозиціями й повернулись наші представники з Дрездена. Отже, нам залишається тільки чекати.

ДОВІДКОВО:

Офіцерська школа СВ (die Offizierschule des Heeres) – центральний навчальний заклад Бундесверу, який здійснює підготовку офіцерів Сухопутних військ та Об'єднаних сил забезпечення Німеччини.

Навчання в школі проходять: кандидати в офіцери, офіцери, кандидати в офіцери запасу, офіцери запасу та цивільні працівники Бундесверу, а також в школі проходять курси підвищення кваліфікації для офіцерів Сухопутних військ та командування збройних сил Німеччини.

Начальник Офіцерської школи Сухопутних військ – бригадний генерал Харальд Ганте.

Загальна тривалість типового процесу підготовки військовослужбовця Бундесверу для служби на первинних офіцерських посадах у Сухопутних військах становить у середньому 6,5 року.

Надалі перед кожним новим призначенням на вищу посаду офіцери зобов'язані пройти курси підвищення кваліфікації в школах родів військ

Обов'язковими для підвищення кваліфікації для командного складу Сухопутних військ ФРН є наступні курси: командирів рот (школа роду військ), командирів батальйонів (школа роду військ), старших офіцерів (Академія керівного складу Бундесверу) і штабних офіцерів (Академія керівного складу Бундесверу).

10-12% кращих військовослужбовців за результатами закінчення курсів старших офіцерів отримують право надалі навчатися на курсах офіцерів служби генерального штабу (два роки, Академія керівного складу Бундесверу).

Майор Ірина ШАПОВАЛОВА

Такого представництва військовослужбовців мабуть, не знає нині жодний міжнародний військовий захід. Ані багатонаціональні навчання, ані миротворчі тренування, навіть наймасовіші спортивні військові чемпіонати континенту та світу не збирають в одному місці такої кількості людей у військових одностроях.

ЛЮРД ЄДНАЄ СОЛДАТСЬКІ СЕРЦЯ

Чудотворний Люрд, що у передгір'ї Піренеїв, щороку приймає у себе по кілька десятків тисяч військовослужбовців і на три дні, – переважно наприкінці травня, – перетворюється на один, так би мовити, великий «військовий вулик». Це сюди прибувають військовослужбовці із усіх континентів світу, аби у спільних молитвах закликати людей жити у любові та злагоді, відмовитися від насильства, конфліктів та війн, запобігти горю, сльозам та невинно пролитій крові.

Місце примирення обрано не випадково: тут 1858 року, після об'явлення Божої Матері, у Массабієльському гроті каламутна вода перетворилася у джерело, яке почало цілювати немічних та хворих. З того часу Люрд став світовим християнським центром прочанства, і щороку понад 7 мільйонів людей прибувають сюди, аби помолитися біля Гроту до Пресвятої Богородиці, попросити заступництва і допомогти здолати різні негаразди.

Саме тому у соту річницю з'яви Діви Марії, – 1958 року, – відбулося у Люрді перше міжнародне військове прочанство, яке збрало тоді майже 40 тисяч чоловік із 14 країн світу. Українські військовики вперше прибули до Люрду 1996 року.

Цьогоріч під склепінням базилики Святого Пія Х також майорів Державний прапор та звучав Гімн України, а до 58-го прочанства долучилися представники Збройних Сил України, в тому числі 48 курсантів нашої Академії. Духовним опікуном, як і всі інші рази, був Владика Михаїл Колтун.

Паломництво – це не лише участь наших військовиків в організаційних заходах безпосередньо у Люрді, це також відвідини християнських святинь на шляху до Святого Місця об'явлення Богородиці та при поверненні на Батьківщину, зустріч з представниками української діаспори.

Безперечно, незабутньою стала участь українських військовиків у загальній аудієнції зі Святішим Отцем Франциском, яка проходила на площі біля Храму Петра у Ватикані. Тим більше що наприкінці зустрічі Папа особисто привітав українську делегацію, побажавши військовим прочанам Божого благословення, миру та спокою їхнім серцям, єднання у християнському служінні своїй Батьківщині.

Кожне паломництво має та кож свої особливості. Нинішнє вирізнялося тим, що переважна більшість прочан – це молоді люди, які, на їхнє визнання, пізнали дорогу до святості, дорогу до досконалості, відкрили себе один одному. А ще, вони дійсно гідно представили нашу делегацію на міжнародному форумі християн-військовослужбовців. Про це на підбитті підсумків паломництва наголосили його

організатори, відзначивши при цьому надзвичайну зібраність, організованість та дисциплінованість українських прочан!

Курсант

Володимир КОВАЛЬ:

– Військове паломництво тривало 12 днів, і жоден день не проходив без молитви за мир, незалежність, перемогу та здоров'я військовослужбовців, що перебувають в зоні проведення бойових дій. Загалом подорож була цікавою, пізнавальною, захоплюючою та корисною. Ми побували в шести країнах Європи, а це не лише визначні місця, але й спілкування, які запам'ятаються на все життя.

Сержант

Сергій КОСТИШИН:

– Подорожуючи, ми мали ранішні та вечірні молитви, в яких дякували Господу за прожитий день, просили в нього благословення для нашої Перемоги та вільного життя для українців. Особливо запам'ятається те, що спільні молитви проходили суто в українських храмах. А перша така молитва була в Парижі. В українській церкві ми спілкувалися з представниками нашої діаспори. Саме на спільній літургії Владика Михаїл Колтун вручив «Хрест військового паломництва» отцю Степану Сусу.

Молодший сержант

Дмитро МІГАЛЬ:

– Незабутніми для мене будуть Шартрський собор, де зберігається Плащаниця Діви Марії, величаве відкриття 58-го міжнародного військового паломництва та усі заходи, які проходили в чудотворному Люрді! Особливо зачарувала Хресна дорога, вечірня хода зі смолоскипами. Не передати емоцій і щодо величавого Рима та Ватикану.

Майор Віктор ЦЕПІНЬ

Майже кожен львів'янин, проходячи повз паркан Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, бачить бойові машини, футбольне поле, курсантів... Та чи замислювався хтось над тим, що відбувається за стінами військового вишу? Як живуть майбутні офіцери, про що думають, як втомлюються від виснажливих тренувань... Аби зрозуміти, яким насправді є курсантське життя, я надягнув на один день однострій.

У КУРСАНТІВ - НЕСКІНЧЕННИЙ ЗАПАС ЕНЕРГІЇ ТА НЕЗЛАМНА СИЛА ВОЛІ

«Рота, підйом!» – лунає о шостій годині ранку. Чесно кажучи, перше бажання, яке виникає, – проігнорувати такий «будильник» та поспати ще хоча б трішечки. Проте у юнаків та дівчат напрацьований рефлекс: вже за декілька хвилин вони виходять на ранкову зарядку.

Як на мене, фізичні вправи одразу після пробудження – річ доволі незвична. Ти зовсім інакше відчуваєш свої рухи, м'язи ще не готові до роботи. Та розпорядок, а він відпрацьований десятиліттями, – річ вперта!..

Вправи на турніку та брусах – звичайна річ, якщо не враховувати, що між підходами немає ніякого перепочинку. Після цього – інтенсивна 10-хвилинна пробіжка. І хоч у повсякденному житті ти можеш спокійно пробігти декілька кілометрів, після кількох сотень метрів ранкової пробіжки довкола навчальних корпусів відчуваю, що дихання не вистачає. Натомість у курсантів, вочевидь, його достатньо!

Після зарядки виникає доволі відчутний приплив енергії, проте велике бажання повернутися до ліжка нікуди не поділося. На моє здивування, перед завершенням ранкових вправ багато хлопців почали бігти наввипередки. Я подумав, що вправи продовжуються, але причина виявилася набагато простішою – душ.

На приготування до сніданку є 20 хвилин, і за цей час усі мають встигнути помитися, поголитися та опорядитися. Звісно, завдання виглядає не найскладнішим, проте не слід забувати, що у казармі – 100 майбутніх вояків.

Втім, потрібно не лише встигнути в душ та одягнутися, а й застелити ліжко. Зробити це так, як роблять курсанти, в мене не вийшло, але воно й не дивно. Сумніваюсь, що хтось у себе вдома застеляє ліжко настільки охайно.

Після інтенсивних ранкових вправ сніданок сприймається як справжнє задоволення: пшенична каша з м'ясом, канапки та чай мають особливий смак. Звісно, було б несправедливо відзначити, що особливу атмосферу створюють саме курсанти, чиї обличчя завжди усмінені, вони завжди готові прийти на допомогу товаришу. Під час сніданку знайомлюся з хлопцями і розумію, що переді мною вже справжні

чоловіки, патріоти – оборонці нашої держави.

Молодший сержант Олександр Шерихов родом з Луганська і вже встиг побувати у зоні АТО. Розповів, що стати військовим не планував, цьому посприяла російська агресія в Криму та на Донбасі.

«Після вторгнення російських найманців та сепаратистів я пішов служити у Збройні Сили України. Як і всі українці, я вважаю, що Крим,

Луганськ, Донецьк – це Україна, і ми повинні повернути контроль над цими територіями. Саме для цього я навчаюсь в Академії», – впевнено сказав він.

Після сніданку – десять вільних хвилин, які більшість курсантів використовують для невимушеного спілкування. Саме тут є час для жартів, адже коли розпочнуться заняття, вже буде не до сміху.

Перед парами шикуємося на

ранкову перевірку. Старший сержант Максим Маслюк перевіряє все – від того, чи охайно ти вдягнений, до наявності усіх потрібних олівців у твоїй сумці. Завдання відповідальне, адже якщо недолік на занятті виявить викладач, відповідати доведеться йому. Та Максим запевняє, що відповідальність – це не вантаж, а стимул.

«Відповідальність за підлеглих стимулює, дозволяє зрозуміти, що мене очікує, коли стану офіцером. Я усвідомлюю, підлеглим треба не пояснювати, а показувати на власному прикладі, тому я не дозволяю собі жодних послаблень. Авторитет командира відіграє важливу роль, і потрібно робити все, аби не втратити його», – переконаний старший сержант.

Після усунення виявлених недоліків, на які вказав командир групи, ми вирушаємо на заняття.

Перша пара – англійська мова. Відверто кажучи, не очікував, що курсанти настільки добре володіють іноземною. Втім, це не перше і не останнє моє здивування протягом дня.

Потім була стрільба, про яку слід розповісти детальніше. Завдяки новітнім технологіям, які використовуються при навчанні, курсантам необов'язково отримувати набій та їхати на полігон, аби відпрацювати влучність стрільби. Для навчання використовуються лазерні гвинтівки. Лазер передає сигнал безпосередньо на мішень і згодом на моніторі ми побачимо не лише результат стрільби, але й процес прицілювання. Виявляється, якщо відхилити автомат бодай на міліметр, то куля пролетить за декілька метрів від мішені. Оскільки у бою цінний кожен набій, курсанти проводять у тирі не одну годину.

Тримати у руках автомат, не знаючи теорії, – марна справа. Новачок не потрапить у ціль навіть з 10 метрів, адже не зможе правильно прицілитись. Лише з третього разу, після належного виконання усіх настанов, мені вдалося влучити у ціль.

Якщо хтось гадає, що можна йти воювати, опанувавши лише автомат, то він глибоко помиляється. Після стрільби – коротка перерва і знову пара. Цього разу на занятті мене очікував сюрприз. «Де знаходиться фільтр очищення масла?» –

запитує майор Кохан, і його погляд затримується на мені. Ми сидимо у БТРі та вивчаємо змащувальну систему двигуна. Оскільки мій однострій нічим не відрізняється від інших, офіцер сприймає мене за курсанта. Хлопців це неабияк розвеселяє. Однак навіть пояснення про те, що я журналіст, не звільнило мене від вивчення двигуна БТР...

Виявляється, майор Кохан побував у зоні АТО і як ніхто інший знає, які знання повинен отримати курсант. На його переконання, теорія під час навчання – лише

допоміжний засіб, а джерело знань – безпосередньо бойова машина. Тому всі прощупували кожен деталь всередині БТР. Немає сумніву, якщо у польових умовах чи під час бойових дій з бойовою машиною щось трапиться, курсант не розгубиться та зможе швидко усунути несправності. Слід додати, що для керування БТР, БМП або іншою бойовою машиною непотрібно залишати стін Академії. Для цього існують спеціальні тренажери, які повністю відтворюють рух машини, особливості доріг, та інші умови.

Після пар на нас очікує обід. В їдальні подають суп, печену картоплю з м'ясом та салати. Та попри смачну їжу курсанти знають, що перед фізичною підготовкою насилу наїдатися не слід...

По обіді випало трохи вільного часу. Власне я відчуваю втому, і у мене виникає бажання лягти у ліжко та подрімати бодай годинку. Проте курсанти створили таку енергетичну атмосферу, що за кілька хвилин я вже був готовий до нових випробувань. Ця атмосфера настільки «заразна», що дехто заради неї

обрав життя військового. Наприклад, у цьому переконаний молодший сержант Олег Марченко, чия домівка аж у Кіровограді.

«Родом я з Кіровограда. Стати військовим вирішив уже в армії. Ти бачиш, яка тут панує атмосфера. Я так до цього звик, що після строкової служби вирішив підписати контракт. Навчання в Академії дає дуже важливі навички, без яких у бою довго не протримаєшся. Раніше не усвідомлював, що це таке – захищати Батьківщину, проте зараз розумію усю відповідальність, яка

покладена на військових. Як і всі, хочу досягти найвищих вершин в армії, але не люблю загадувати наперед. Наразі роблю все, аби завершити навчання в Академії та отримати омріяне звання», – розповів Олег.

Після коротенької розмови вирушаємо на фізичну підготовку. Хлопці попередили, що саме фізпідготовка – найважче випробування. І вони мали рацію.

Якщо спостерігати за фізичною підготовкою збоку, то виглядає все доволі просто: перестрибуєш яму, долаєш «лабіринт», стрибаєш на стіну, перебігаєш по «зруйнованому мосту» і ось вже фінішна пряма. Проте виконувати все це набагато важче. Слід врахувати, що біжиш не у спортивному костюмі та кросівках, а у військовому однострої та берцях. І таких дистанцій потрібно пробігти декілька десятків, а інколи із речовим мішком та автоматом, що значно ускладнює завдання.

...Відверто кажучи, після фізичної підготовки є лише одне бажання – впасти на ліжко і заснути. Проте день курсанта не завершився. Решту часу курсанти проводять у бібліотеці, тренажерному залі, на заняттях у спортивних секціях. Складається враження, що усі вони мають нескінченний запас енергії та незламну силу волі. Так що після звичайного дня в Академії втомленим виглядав лише я.

Напружений, виснажливий графік для майбутніх офіцерів є повсякденністю. Щоденний вишкіл робить із 20-річних хлопців справжніх чоловіків, які впевнені у своїх силах, знають військову справу, не бояться труднощів та ніколи не залишать товариша у біді.

Я побачив, що у стінах видового вишу гартується не лише воїн, а дружний колектив, який об'єднаний однією метою – захистом нашої держави! І охороняти нашу незалежність та територіальну цілісність будуть мужні вояки, для яких Україна – понад усе!

Ярослав СИВАКІВСЬКИЙ,
кореспондент
«Львівського порталу»

Фото Назара Пархомика

КОНЦЕРТ У ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

*організували Національна академія
сухопутних військ та артисти Львова*

Упродовж кількох днів травня львів'яни піднімали бойовий дух підрозділів 81-ї аеромобільної та 53-ї механізованої бригад, які протистоять агресору на Сході нашої держави.

Навчальний заклад у цій поїзді представляли викладач кафедри музичного мистецтва капітан Іван Шерстюк, солісти військового оркестру Тарас Магурський і Михайло Могила, а також Маріанна Ільків. До заходу долучилися і артисти добре знаної гумористичної студії «Магарич», й львівська співачка та волонтер Софія Федина. Центр військового капеланства УГКЦ у цій культурологічній місії представив військовий капелан о. Андрій.

Львівські артисти відвідали міста Новоградське, Торецьк, Часів Яр та Красноармійськ, і всюди їх приймали радо, адже це була можливість попри війну, у хвилини перепочинку доторкнутися до вічного мистецтва – музики!

Як розповідає заступник начальника Академії по роботі з особовим складом – начальник відділу по роботі з особовим складом полковник Юрій Гусар, окрім щоденних

концертів, артистичний десант переслідував ще одну мету – зустріч та живе спілкування із вихованцями Академії безпосередньо у місцях виконання ними своїх службових обов'язків.

Та чи не найприємніше було почути надзвичайно позитивні відгуки про випускників видового вишу, які в непростих умовах нині протистоять російським найманцям та сепаратистам. Скажімо, про лейтенанта Миколу Старичка, чули лише схвальні слова від командирів. Ще немає й півроку, як він приступив до виконання обов'язків, а вже зумів зарекомендувати себе як дійсно професійно підготовлений військовик. Своім ставленням до виконання обов'язків Микола набув авторитету серед офіцерів, а головне – серед підлеглих, які, як правило, набагато старші за нього.

Особливо цінують його вміння у найкоротший термін часу не лише згуртувати підлеглий колектив, але й вивести його, скажімо так, із психологічної ями: бійці були пригнічені загибеллю свого заступника командира взводу...

Командир батальйону розповідає, що лейтенант постійно на передовій, його очі просто випромінюють впевненість, а своїми діями доводить, що набув дійсно потрібних знань та навичок під час навчан-

ня. При цьому у нього є велике бажання до самовдосконалення, яке передається підлеглим. «Ми багато говоримо про, нестачу кадрових офіцерів, – підсумовує бесіду комбат. – Але ще більше – про дійсно професіоналів, молодих офіцерів з високим моральним духом, таких, як лейтенант Старичок!»

Сам Микола до оцінки своєї діяльності ставиться спокійно. Своїм успіхам завдячує Академії, командирам та науково-педагогічним працівникам. Говорить, що саме тут, на війні, усвідомив, що все, чому навчають у виші, не просто є необхідним, але й у буквальному сенсі врятує життя. Щодо таких концертів, то вони дійсно чіпляють за живе, дозволяють доторкнутися до прекрасного. А ще приємно, ще відчувати, що тебе пам'ятають і твоєю долею цікавляться у рідній альма-матер! Своїм молодшим колегам, які сьогодні лише здобувають військовий фах, Микола також передав напутні привітання, аби до навчання ставилися відповідально й з розумінням того, що не можна втрачати й дня на шляху до опанування обраної професії.

За словами полковника Юрія Гусара, відтепер такі поїздки стануть для навчального закладу традиційними.

– Нам надзвичайно важливо

отримати унікальну можливість поспілкуватися із своїми вихованцями безпосередньо у зоні проведення АТО. З перших вуст почути, на що потрібно звернути увагу при підготовці майбутніх офіцерів, – говорить Юрій Володимирович. – Адже хто, як не командири та начальники наших випускників, дасть об'єктивну оцінку рівня їхньої підготовленості. Це з одного боку. А з іншого – такі зустрічі дають змогу нашим лейтенантам відчувати, що і після випуску з Академії про них пам'ятають і завжди цікавляться їхньою долею.

Львів'яни під час цього відрядження виступили не лише як артисти, але й у якості волонтерів. Зокрема, о. Андрій та Софія Федина привезли воїнам речі першої необхідності.

Тетяна КУЦАК

У перший день літа, на який припадає свято, військовослужбовці видового військового вишу принесли радість усім тим, хто з таким нетерпінням чекав на сюрпризи. Вони традиційно завітали до вихованців Комунального будинку дитини № 1 м. Львова, який розташований поруч із військово-навчальним закладом.

Діти заздалегідь підготувалися до візиту гостей. Вони танцювали, читали вірші, співали пісень. За свої таланти отримували презенти. А ще раділи від того, що могли посидіти біля майбутніх офіцерів, обняти їх, відчути тепло!

Курсанти, їхні командири, зокрема начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук, принесли малечі солодкі подарунки та необхідні для їхнього побуту речі.

– У нашому навчальному закладі стало доброю традицією й обов'язком турбуватись про діточок, які виховуються у дитячих будинках Львова. Коли ми завітали сьогодні до вас, ми відчули душевне тепло і доброту хлопчиків і дівчаток. Тепло, яка надихає нас приходити до вас знову і знову, щоб побачити ваші щасливі усмішки, – зазначив генерал-лейтенант Павло Ткачук.

Відчувають турботу з боку військових і працівники дитячого будинку. За словами головного лікаря комунального будинку дитини № 1 Алли Лігостаєвої, їм дуже пощастило, що їхній заклад розташований саме поруч з Національною академією сухопутних військ.

ДІТИ - НАШЕ МАЙБУТНЄ

З нагоди Дня захисту дітей курсанти Національної академії сухопутних військ завітали до вихованців Комунального будинку дитини № 1 м. Львова.

– Курсанти військового вишу щотижня заходять у гості до малечі. Спілкуються з дітьми, бавляться з ними у розвиваючі ігри, допомагають працівникам дитячого будинку виконувати господарські роботи тощо, – розповіла вона. – Окрім того, військові щороку допомагають нам навести лад на ігрових майданчиках та озеленити прилеглу територію.

ПЕРЕМОЖЦІВ ЗНАЄ УКРАЇНА!

Вони народились в один день – шістнадцятого грудня. Щоправда, Степан – 1928-го, на два роки раніше від Віктора. II світова для Степана розпочалася не у червні 41-го, а вересневого дня 39-го, як і для всіх, хто проживав у Закерзонні, тобто на захід від українсько-польського кордону, де споконвічно жили українці аж до повосної акції “Вісла”.

Обидва росли без батьків. Та якщо Віктор, який народився в Росії, їх взагалі не знав, а у спогадах – лише дитячі будинки Підмосков'я та Челябінська, то у Степана закарбувалися в пам'яті батько з матір'ю та молодшим братом. А ще мав кілька пожовклих знімків, які зберігались у сімейному альбомі. Останній було зроблено на Великдень 1939 року...

На початку 40-го сім'я Андрусишин разом з односельцями, які відмовилися вступити до колгоспу, були вивезені до Сибіру. Степан врятувався, бо гостював у бабусі.

Про все це розповідає мені Віктор Сергійович Персков – ветеран Другої світової війни. Росіянин, для якого Україна стала другою Батьківщиною.

– А я вважаю, все ж таки першою!.. Адже як ступив на українську землю 1943 року, так ось уже понад вісімдесят літ тут проживаю, – говорить ветеран, розкладаючи переді мною документи, світліни та різноманітні довідки. – По-вірте, жодної похибки у підрахунках немає, – поспішає мені пояснити. – Хіба рік війни не зараховується за три?..

До України тринадцятирічний Віктор дістався санітарним потягом, який вивозив з фронту у Челябінськ покалічених війною солдатів. Так курсував туди-сюди тим потягом майже два місяці; прибирав у вагонах, приносив воду, доглядав за хворими. Медперсонал настільки звик до хлопця, що зарахували його на усі види забезпечення.

Та ніхто не знав про нестерпне бажання Віктора потрапити саме на фронт... А «сином полку» він стане вже за півроку, коли десь під Кіровоградом прибіється до мінометного взводу, так би мовити, повноцінним бійцем і гнати-ме фашистів до румунської Ясси. Перемогу зустріне у Празі з медаллю «За відвагу» на грудях.

Вже по війні юнак ще довгих п'ять років служитиме в автодорожній роті 147-го стрілецького полку, що квартирував в Галичині. Спочатку «крутитиме кермо», а з часом, за порадою досвідченого солдата Михайла Мінашкіна,

опанує усі верстати польової армійської ремонтної майстерні, закінчить вечірню школу та після демобілізації вступить до автодорожнього технікуму. На початку 50-х познайомиться з чарівною україною Ганною, одруження з якою остаточно поєднає його з Україною.

У перші повосні п'ятирічки бригаді Перскова в Прикарпатському регіоні випала відповідальна робота – спочатку будували компресорні станції, а згодом трубопроводи. Спали не більше 4-5 годин на добу. Але ніхто не скаржився на труднощі, не вимагав якихось привілеїв чи відпочинку. Та одна сторінка із повосного життя закарбувалася у пам'ять найміцніше.

...Ветеран розповів, як передріздвяної ночі 1952 року вони з дружиною поспішали із залізничної станції Гнездилів до теці у село Ганівці (нині Львівська область. – **Авт.**). Хотіли встигнути до святкового столу. Якихось сто метрів залишалося до села, коли на засніженій дорозі з'явилися озброєні люди. Це були «хлопці з лісу», упівці (саме так тоді називали воїнів УПА), які не пристали на пропозицію радянської влади скласти зброю. Так от, вони були добре обізнані, з ким Ганна одружилася, адже хоч невеличке, весілля але Перскові таки справили.

«Як живеш, Ганнусю?», – запитали із темряви.

«Дякувати Господу! А що, Михайле?» – відповіла впевнено, впізнавши за голосом односельця.

«Невже з наших хлопців не могла собі пару обрати?».

«Могла, та він кращий, – миттєво відіздала. – Поглянь, скільки добра зробив зі своєю бригадою для села. І вас розуміє, адже б давно сповістив куди треба, де ви берете харчі, у кого ночуєте...»

Бойовою була Ганна, не розгубилася. Ще й чоловіка підсмикнула: «Чого мовчиш?» А що він міг сказати? Те, що спочатку і він вважав їх бандитами? Що лише після розповідей теці і особливо тециного брата Петра його ставлення до «хлопців з лісу» змінилося? Але

в той момент із себе лише й вичавив: «Ви ж за ідею, хлопці!..». Ті раптом засміялися, поплескали по плечу і розчинилися у темряві.

Хто міг подумати, що через більш як півстоліття ця зустріч матиме своєрідне продовження? Адже де тільки не випало працювати Перскову з бригадою, змінюючи міста та села, до того, поки остаточно не осів у Дрогобичі.

Там Персков і познайомився зі Степаном Андрусишиним: в лікарні їхні ліжка стояли поряд. А по-справжньому потоваришували завдяки шаховим баталіям, які щоразу не на жарт розгоралися між ними безпосередньо в палаті. Після одужання «прописалися» у ветеранському шаховому клубі – так назвали кілька кімнат, які виділила ветеранам місцева влада.

Це вже дещо пізніше Віктор Сергійович усвідомив, чому Степан Андрійович періодично знаходив привід і відмовлявся «схрестити клинки» саме у шаховому клубі.

– Знаєте, ми швидко і надовго заприятелювали зі Степаном, – згадує нині Персков. – Грали в шахи, ходили по гриби, рибалили. Зустрічалися і на свята, аби перехилити чарчину. І щоразу говорили про дитинство, про війну та повосне життя. Але я якось не надавав значення тому, що спогади в нього, в основному, про батьків, яких востаннє бачив далекого 40-го... Про війну він якось говорив без подробиць: що воювати пішов тоді, коли Червона Армія звільнила Львівщину, що по війні спочатку працював на півночі Казахстану, а пізніше завербувався на Далекий Схід...

Усе прояснилося, коли Віктор Сергійович попросив Степана допомогти підправити огорожу на могилі своєї Ганнусі. Впорались швидко, а коли, за християнським звичаєм, пом'янули, Віктор Сергійович і розповів приятелю про той передріздвяний вечір 1952 року, який міг стати останнім в його житті.

– Не став би... – після недовгих роздумів відповів мені Степан. – Тому що ми були просто приголомшені, що ти росіянин, а усвідомив, що ми воюємо за ідею. Шкодує, що Ганни немає. Було б що згадати.

...Їхня дружба обірвалася більше десяти років тому: втомилася серце Степана Андрійовича. Як каже Віктор Сергійович, після тих спогадів на кладовищі між ними жодного разу не виникло непорозуміння чи якихось суперечок про крапки над «і» у тій страшній війні. Якось вони обидва погодилися: переможені у Другій світовій були, а переможців знає Україна!

Ігор МАХНО

ЗАТИШШЯ

ПЕРЕД БУРЕЮ?

На початку цього року у підсумкових звітах (оцінках за 2015 рік та прогнозах розвитку воєнно-політичної обстановки на 2016 рік) в частині, що стосується російсько-українського конфлікту, переважною більшістю як урядових, так і неурядових закордонних та українських аналітичних центрів прогнозувалось збереження перманентної напруги в зоні Антитерористичної операції (постійні обстріли, збройні сутички, спроби витискування один одного з «сірої зони» та захоплення в ній населених пунктів і об'єктів інфраструктури тощо) без ескалації протистояння до широкомасштабних військових дій Росії проти України із залученням усього контингенту військ.

Не виключено, що на формування саме таких оцінок і прогнозів з даного («українського») питання вплинуло введення наприкінці 2015 року так званого «режиму тиші». Так, 22 грудня 2015 року Тристороння контактна група з урегулювання ситуації на Донбасі домовилася про введення беззастережного режиму тиші в зоні Антитерористичної опе-

рації (АТО), починаючи з 00:00 в ніч із 22-го проти 23 грудня 2015 року. Разом з тим вже з другої половини лютого ц. р. в окремих оцінках закордонних та українських експертів, аналітиків і військових спеціалістів відзначається ряд прямих та опосередкованих ознак загрозливої тенденції у розвитку ситуації довкола російсько-українського конфлікту.

Сьогодні ні для кого вже не секрет, що домовленості в рамках Мінського переговорного процесу (Мінськ-2) не виконуються ані Росією, ані так званими ЛНР/ДНР, а навпаки:

важка техніка та озброєння російсько-терористичних сил на Донбасі вдень демонстративно «відводились» від лінії зіткнення, а вночі

приховано повертались в зону бойових дій і там розміщувались та маскувались;

продовжувались приховані перекидання та накопичування озброєння, військової техніки (тільки за лютий ц. р. кілька десятків РСЗВ «Град» і «Ураган») та боєприпасів (до 200 тис. тонн) для російсько-терористичних сил в зоні бойових дій на основних оперативних напрямках (у т. ч. в районах Маріуполь, Дебальцеве, Моспине та інших поблизу лінії розмежування сторін);

тривали перманентні провокаційні обстріли позицій українських військ (у т. ч. із застосуванням важкого озброєння; кількість обстрілів іноді сягала понад 100 разів за добу), а також диверсійно-розвідувальні рейдові дії російсько-терористичних сил в зоні АТО.

Резонно виникає питання: навіщо все це робиться російсько-терористичними силами і саме у військовій сфері?

За оцінками експертів «Борисфен Інтел», аналогічні чи подібні дії російсько-терористичних сил, перш за все, сприяють виконанню та відпрацюванню наступних завдань:

перше – збереження фактора постійного військово-політичного тиску на українську сторону, особливо напередодні переговорів або форумів з питань урегулювання російсько-українського конфлікту;

друге – виявлення (у спосіб розвідки боєм) сильних і слабких сторін у системі оборони українських військ – для їх врахування при плануванні майбутніх наступальних дій (операцій) на відповідних оперативних напрямках;

третє – підтримання стану постійної напруги безпосередньо на лінії зіткнення сторін з метою постійного фізичного та психологічного виснаження українських силовиків та провокування їх на вогневі дії у відповідь з подальшим звинуваченням української сторони в очах представників спеціальної моніторингової місії (СММ) ОБСЄ;

і, головне, четверте – скрита підготовка до можливих широкомасштабних наступальних бойових дій російсько-терористичних сил і Збройних сил Росії проти України, завчасно погоджених за часом, напрямками, об'єктами та залученими силами і засобами.

У цьому ж контексті слід ретельно та дуже прискіпливо розглядати переформування 12 командування резерву Південного ВО (в рамках заходів з реорганізації та

удосконалення системи управління російськими окупаційними військами на Сході України) у Центр територіальних військ Південного ВО ЗС РФ з безпосереднім підпорядкуванням йому 1 АК (друга назва – корпус «народного ополчення ДНР», штаб – м. Донецьк) та 2 АК (друга назва – корпус «народної міліції ЛНР», штаб – м. Луганськ).

Сьогодні активно «ходять чутки» і щодо початку формування нового (резервного; за іншими джерелами – спеціального призначення) – 3 АК зі штабом у м. Ростов-на-Дону (за іншими джерелами – у м. Новочеркаськ). Особливістю мобілізаційних планів цих трьох армійських корпусів Центру територіальних військ Південного ВО є те, що всі їх з'єднання і частини укомплектовуються переважно етнічними українцями – як добровольцями, так і мобілізованими з Криму, Донбасу, а також Кубані та інших прикордонних з Україною областей Росії.

При цьому, декларуючи готовність до виконання положень Мінських домовленостей, командування російських окупаційних військ активізує заходи з нарощування боєздатності з'єднань і частин 1 і 2 АК Центру територіальних військ Південного ВО. Спрямованість і змістовність останніх заходів бойової підготовки, під час яких опрацьовувалися задачі наступального/контрнаступального характеру, об'єктивно свідчать, що противник не відмовився від планів з розширення контрольованих територій на Донбасі і використовує «режим тиші» фактично для підготовки до відновлення силового протистояння, в т. ч. широкомасштабного характеру.

Останні новини щодо зазначених вище армійських корпусів, а саме – указ від 12 лютого ц. р. «голови ДНР» Захарченка про переформування 9-го окремого мотострілецького полку 1 АК в 9-й особливий мотострілецький полк морської піхоти (м. Новоазовськ), а також посилення його підрозділами із складу 810-ї окремої бригади морської піхоти Берегових військ Чорноморського флоту РФ можуть свідчити як про легалізацію перебування російських морських піхотинців на Сході України та високу ймовірність активізації диверсійно-розвідувальних дій на Приморському напрямку, так і про оперативне маскування планів щодо підготовки до проведення морської десантної операції на цьому ж напрямку.

Посиленої уваги заслуговує і остання заява В. Путіна стосовно задач, які, за його словами, практично покладаються на авіаційне угруповання ПКС ЗС РФ в Сирії, а саме – тренування льотно-підйомного складу бойових літаків для дій в екстремальних умовах у сучасній війні. Навіть попередній аналіз цієї заяви вимагає відповіді на цілий ряд питань. Тренування – для чого? Для дій – де та проти кого конкретно? У сучасній війні – в якому регіоні та на якому напрямку? При цьому ми повинні враховувати, що до цього часу російські окупанти практично ще не застосовували бойову авіацію (окрім розвідувальної та армійської) на українському напрямку.

Також не слід забувати й того, що російська сторона вже двічі застосовувала крилаті ракети Х-101 з літаків стратегічної авіації Ту-22М3 та «Калибр» з надводних і підводних човнів Росії з акваторії Каспійського та Середземного морів, перш за все, з демонстраційно-провокаційною метою, а по суті – провела тестування їх бойового застосування на велику відстань. Тобто, Росія практично опрацювала і такий спосіб завдання ракетно-повітряних ударів по території противника.

Ще однією тривожною ознакою можливої підготовки російсько-терористичних сил для ведення наступальних бойових дій найближчим часом стала остання інформація щодо примусового вивільнення ліжко-місць у прифронтових місцевих лікарнях, а також початок мобілізації медичних працівників, що розпочався в ДНР/ЛНР.

Щодо угруповання російських окупаційних військ в Криму, то, за різними джерелами, воно нараховує від 23 до 25 тисяч військово-службовців (у складі наземного, повітряного і морського компонентів) та має сталу тенденцію до збільшення за рахунок додаткового розгортання носіїв ядерної зброї, берегових ракетних комплексів великої дальності, сил ППО та надводного і підводного корабельного складу.

Останнім часом російське військове командування значно посилило угруповання військ вздовж Кримського перешийку, перекидаючи в цей район підрозділи зі складу бронетанкових, повітрянодесантних військ та сил спеціального призначення, мотивуючи це тим, що Північноатлантичний альянс посилює свою присутність у Східній Європі. Під час активних заходів з бойової підготовки цих підрозділів

відпрацьовуються задачі їх бойового злагодження та взаємодії, а також задачі наступального та контр-наступального характеру.

Тобто, з великою долею вірогідності можна стверджувати, що в даний час на Донбасі присутні всі ознаки того, що Росія готується до активних військових дій, а з потеплінням їх ймовірність зростає. При цьому сьогодні на лінії розмежування сторін на різних відстанях від неї накопичено стільки озброєння, що його вистачить для знищення колосального військового потенціалу, причому – з обох сторін.

Здавалося б, що це мало б дещо протверезити В. Путіна, Кремль і загалом російську сторону. Разом

з тим навіть якщо Росія й не піде на широкомасштабний конфлікт, то це не означатиме, що вона не буде роздухувати вогнища бойових дій уздовж всієї лінії розмежування сторін.

Тоді логічно виникає запитання: коли і де конкретно розпочнеться наступ російсько-терористичних (окупаційних) сил?

Відповідь на нього могла б бути й наступна (і вона була б правильною!) – коли завгодно і де завгодно, так як російсько-терористичні (окупаційні) сили сьогодні добре оснащені, натреновані та практично підготовлені для наступальних бойових дій у будь-який момент. Але все-таки відповідь хотілось би мати більш конкретну та обґрун-

товану. Так, за оцінками експертів «Борисфен Інтел», припинення бойових дій на Донбасі і виведення з нього російсько-терористичних формувань фактично означатимуть кінець «гібридної політики» В. Путіна і його політичну смерть. За таких обставин він розуміє, що йому обов'язково треба якось діяти, так як будь-який застій чи зволікання закінчатимуться тим, що російсько-терористичні (окупаційні) війська на Донбасі (та загалом і в українському Криму!) будуть, безумовно, деморалізовані та втрачатимуть свою боєздатність. Саме тому, на його переконання, їх необхідно постійно тримати у «тонусі» – вкрай напруженому стані, при одночасній організації та активній підтримці внутрішньої дестабілізації в Україні.

Водночас не слід забувати й про хижку вдачу наглого, загнаного у глухий кут, але спроможного у будь-який момент кинутися на свого противника «ленінградського щура».

Варіанти відновлення наступальних дій російсько-терористичних (окупаційних) сил та механізми їх реалізації, за оцінками експертів аналітичного центру «Борисфен Інтел», будуть залежати від багатьох конкретних обставин та умов, а саме:

перший варіант – обмежені наступальні дії російсько-терористичних сил з метою встановлення контролю над усією територією Донецької та Луганської областей. Цей варіант найбільш можливий до початку запланованих літерами ДНР/ЛНР місцевих виборів на контрольованих ними територіях цих областей;

другий варіант – завдання оперативно-тактичних ударів російсько-терористичними силами на Маріупольському і Донецькому напрямках, проведення морської десантної операції на Приморському напрямку, за підтримки окупаційних сил з Кримського півострова, що сходяться в районі Нова Каховка – основному транспортно-технологічному вузлі зосередження і розподілу води, газу та електроенергії для Криму. За сприятливих умов, у подальшому – з введенням оперативних резервів – продовження наступу у напрямку Миколаїв-Одеса з виходом на Придністров'я. Цей варіант найбільш можливий навесні або на початку літа – напередодні завершення терміну дії «донецького пакету»

COASTAL SCENARIO

EASTERN UKRAINE SCENARIO

міжнародних санкцій проти Росії (31 липня 2016 року);

третій варіант – повномасштабні бойові дії (повномасштабна війна) — поєднання другого варіанта із завданням ударів російських військ на Харківському, Сумському та Чернігівському напрямках із застосуванням усього спектра озброєння сухопутних, морських та повітряних сил, а також ракетно-повітряних ударів на визначену глибину. Цей варіант найбільш можливий у випадку воєнно-політичної поразки Росії в Сирії, втрати єдності позицій західних країн щодо Росії та України, а також різкого загострення внутрішньополітичних та соціально-економічних проблем в Україні.

Тобто, варіант розгортання повномасштабних бойових дій (повномасштабної війни) Росії проти України не знімається з порядку денного. За великим рахунком — сьогодні Росія фактично вже серйозно «загрузла» у громадянській війні в Сирії, і всі її потуги співпрацювати «на рівних» зі США та Європою і тим самим відновити свій статус як великої держави не знаходять їх підтримки. До того ж сьогодні Росія має ще й цілий спектр небезпечних викликів і загроз для своєї національної безпеки як в Євразії, так і

в Європі.

Таким чином, В. Путін не має наміру змінювати свою «гібридну політику» щодо дій на Донбасі. І навіть більше, путінська політика постійного, всебічного та цілеспрямованого тиску на Україну буде здійснюватися саме для того, щоб перешкодити процесам європейської та євроатлантичної інтеграції нашої країни.

Військове протистояння та насилисть уздовж лінії розмежування сторін на Донбасі, що відділяє зайняті російсько-терористичними силами райони, безумовно, буде, як і раніше, значно ускладнювати пошук політичного рішення. При цьому потенціал для ескалації в зоні АТО не лише зберігається, але й відчутно зростає.

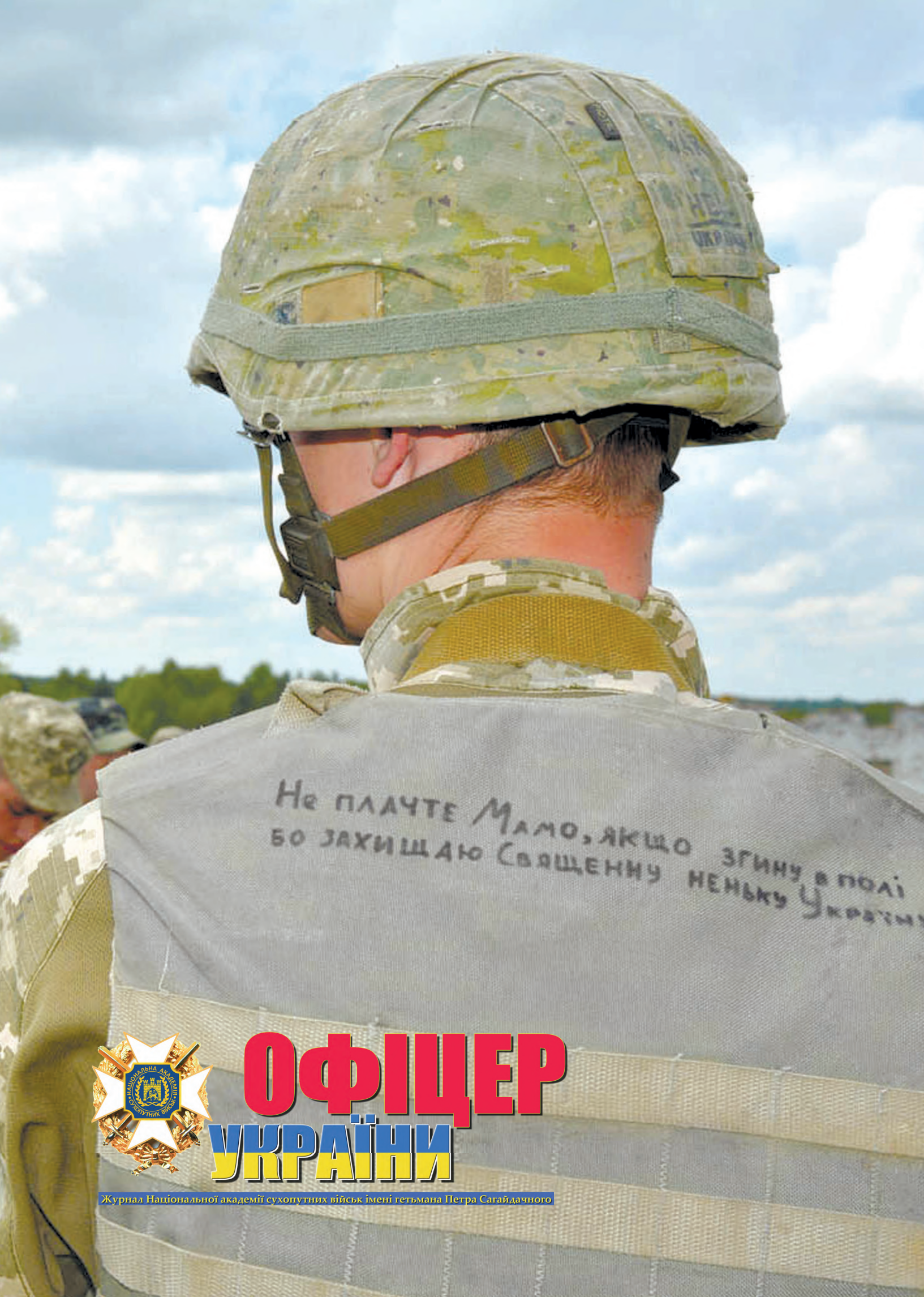
Можна стверджувати, що варіанти і масштаби розгортання наступальних бойових дій російсько-терористичних сил на Донбасі або, навпаки — збереження стану крихкого перемир'я, безумовно, будуть залежати як від військових досягнень/невдач Росії у Сирії та її успіхів/провалів у діалозі з Європейським Союзом, США, так і рівня дестабілізації внутрішньополітичної та соціально-економічної ситуації в Україні, а також ступеня її підтримки з боку Заходу.

При цьому В. Путін і надалі намагатиметься використовувати

сирійський конфлікт та заклики до США щодо співпраці у протистоянні з ІД («Ісламською Державою»), а також різного роду «геополітичні пропозиції» стосовно об'єднання зусиль у боротьбі з міжнародним тероризмом і «міграційною кризою» у Європі з метою, щоб просувати статус Росії як великої та впливової держави, а також покласти край її міжнародній ізоляції.

Для того, щоб Росія не відновлювала планів щодо захоплення Південно-Східної України чи повномасштабної війни проти неї, Українська Держава та її Збройні Сили мають невпинно зміцнюватися. Поки що Україна балансує на межі: на що ми спроможні і до чого ми прагнемо. Але треба пам'ятати, що захист і збереження Української Держави — це справа не Західного світу, а насамперед — наша рішучість та спроможність дати гідну відсіч ворогові.

*Вице-президент
«Борисфен Інтел», кандидат
військових наук, доцент
Юрій РАДКОВЕЦЬ*

Не плачте Мамо, якщо згину в полі бо захищаю Священну Неньку України

ОФІЦЕР УКРАЇНИ